

Årsredovisning 2017

esv

EKONOMISTYRNINGSVERKET

Publikationen kan laddas ner som PDF
från www.esv.se.

Datum: 2018-02-21

Dnr: 2017-00903

Copyright: ESV

Rapportansvarig: Joakim Lundgren

Foto: Melker Dahlstrand/omslag

Året i sammandrag

Januari

I en rapport föreslår Ekonomistyrningsverket (ESV) att kravet på att lämna delårsrapport för de myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen ska tas bort.

Februari

ESV lanserar boken Hur finansierar statliga myndigheter sin verksamhet? Boken är skriven ur ett myndighetsperspektiv och beskriver de olika finansieringsformerna som finns på våra myndigheter.

Mars

ESV lämnar sin årliga delrapport för myndighetens två regeringsuppdrag som stödjer regeringens satsning på digitalisering. ESV konstaterar att det offentliga Sverige inte använder digitaliseringens möjligheter i tillräcklig utsträckning för att nå regeringens mål.

April

ESV:s årliga redovisning över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll till regeringen visar att myndigheternas internrevision fungerar bra.

EA-värderingen visar återigen att myndigheterna följer det ekonomiadministrativa regelverket väl.

Maj

ESV lanserar en webbutbildning om grunderna i statlig styrning. Utbildningen riktar sig till personer som är nyanställda inom staten men också till myndighetsanställda som vill uppdatera sina kunskaper om statlig styrning.

ESV granskar årligen hur ansvariga myndigheter hanterar det EU-stöd de betalar ut till stödmottagare. ESV:s summering av den avslutade programperioden visar att de myndigheter som ansvarar för EU-medel har blivit bättre på att följa reglerna.

Juni

ESV:s prognos visar att BNP-tillväxten blir fortsatt stark under 2017 och att sysselsättningsgraden stiger till en historiskt hög nivå. Det stärker de offentliga finanserna och ESV räknar med överskott under året.

Augusti

ESV publicerar en delrapport där vi tillsammans med ett antal myndigheter undersökt möjligheten att använda ett gemensamt ramverk, för att bland annat kunna göra jämförelser av it-kostnader.

September

ESV ger ut en vägledning för processen kring planering och uppföljning. Syftet med vägledningen är att beskriva hur myndigheter på ett övergripande plan kan arbeta med planering och uppföljning.

ESV rapporterar uppdraget att göra en kartläggning och analys av hur förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll tillämpas.

Oktober

ESV-dagen arrangeras den 10 oktober. Drygt 800 personer träffas på Stockholmsmässan för att lyssna till föreläsningar på årets tema Att navigera i förändring.

ESV avrapporterar regeringsuppdraget om metoder för att följa upp och redovisa effekter på jämställdheten av regeringens reformer på utgiftssidan i statens budget.

November

Stora redovisningsdagen samlar 328 deltagare. Seminariet webbsänds och kan följas på esv.se.

Utvecklingsprojektet Ett förbättrat Hermes är uppdelat i fler delar med syftet att öka användarvänligheten. Den del av projektet som avser Regeringskansliet avslutas och projektet har levererat nya funktioner och förbättringar.

December

ESV avrapporterar regeringsuppdraget om behovsanpassad resultatredovisning samt ger förslag till regelförändringar.

Regeringen beslutar att delar av ESV:s verksamhet ska flytta över till myndigheten för digitalisering av den offentliga sektorn.

1 Generaldirektörens förord

När jag tillträdde som generaldirektör för ESV i april 2017 kom jag till en myndighet som i huvudsak fungerar mycket väl. Verksamheten består till stor del av löpande uppdrag, som är förhållandevis likartade från år till år,

och där myndigheten årligen lämnar ifrån sig ett antal produkter av god kvalitet. Det handlar bland annat om prognoser, utfallsrapporter för statens ekonomi, revisionsrapporter, utbildningar, rådgivningsuppdrag, Hermessystemet.

Utöver denna löpande verksamhet har 2017 i större utsträckning än vanligt präglats av några betydande förändringar av verksamheten. Vi har avvecklat vår ramavtalsverksamhet, som vid årsskiftet fördes över till Kammarkollegiet, samtidigt som verksamheten fortsatte med full fart hela året och resulterade i flera nya avtal. Inom digitaliseringsområdet har vi på regeringens uppdrag genomfört flera större insatser, samtidigt som vi började planera för att föra över verksamhet till myndigheten för digitalisering av den offentliga sektorn. Mot slutet av 2018 kommer vi att vara en något mindre, och förhoppningsvis vassare, myndighet med en fortsatt central roll som kunskapsnav i frågor som rör statsförvaltningens styrning.

En effektivare styrning av statsförvaltningen

Under 2017 har ESV genomfört flera regeringsuppdrag som rör regeringens styrning av myndigheterna. Vi har också lämnat förslag om att avskaffa delårsrapporten för statliga myndigheter, om en förändrad resultatredovisning i årsredovisningen och om förändringar i förordningen om intern styrning och kontroll. Syftet har varit att skapa förutsättningar för en effektivare och mer ändamålsenlig styrning av statsförvaltningen. På vår

webbplats har vi även spridit goda exempel på effektiviseringar ute på myndigheter. Vi har också genomfört en förstudie om att digitalisera myndigheternas årsredovisningar. Utvecklingsprojektet Ett Förbättrat Hermes, den del som avser Regeringskansliet, har avslutats efter flera års leveranser av ökad användbarhet och nya funktioner.

EU-revision

ESV granskar årligen hur ansvariga myndigheter hanterat det EU-stöd som de betalar ut till stödtagare. Under 2017 har vi lämnat vår avslutande bedömning för hela programperioden 2007–2013 och vi har bedömt den årliga förvaltningen som genomfördes under 2016. Vårt arbete visade att de myndigheter som ansvarar för EU-medel har blivit bättre på att följa reglerna och att omfattningen av felaktiga utbetalningar är liten. Det finns dock en förbättringspotential avseende hanteringen av jordbrukarstöden.

ESV:s eget effektiviseringsarbete

Arbetet med att öka effektiviteten i ESV:s egen verksamhet handlar bland annat om att försöka ta tillvara på de möjligheter som digitaliseringen skapar. Under året lanserade vi vår första webb-utbildning. Vi har också påbörjat ett arbete för en effektivare rådgivningsverksamhet samt infört ett nytt digitalt ärende- och dokumenthanterings system.

Jag vill avslutningsvis rikta ett tack till alla de myndigheter och medarbetare på ESV som genom ett gott samarbete bidrar till vår vision att göra Sverige rikare.

Stockholm i februari 2018
Clas Olsson Generaldirektör

Innehåll

1	Generaldirektörens förord	4
Resultatredovisning		
2	Verksamhetsöversikt	6
2.1	Resultatredovisningens indelning	6
2.2	ESV:s prestationer	6
2.3	Ekonomi	7
3	Verksamhetsområde Ekonomisk styrning	8
3.1	Verksamhetsöversikt	8
3.2	Resultatstyrning och finansiell styrning	9
3.3	Internrevision och intern styrning och kontroll	12
3.4	E-handel och administrativa system	12
3.5	Statsredovisningen	13
3.6	Statlig lokalförsörjning	14
3.7	Utbildning	14
3.8	Rådgivning	15
3.9	Regelförvaltning	16
3.10	Extern bedömning inom området Ekonomisk styrning	16
4	Verksamhetsområde Prognoser	19
4.1	Verksamhetsöversikt	19
4.2	Prognoser – statens budget och de offentliga finanserna	19
4.3	Analys av resultatet inom området Prognoser	20
5	Verksamhetsområde Informationssystemet Hermes	23
5.1	Verksamhetsöversikt	23
5.2	Drift	23
5.3	Användarstöd	23
5.4	Förvaltningsutveckling	24
5.5	Nyutveckling	25
5.6	Extern bedömning inom området Informationssystemet Hermes	25
6	Verksamhetsområde EU-revision	26
6.1	Verksamhetsöversikt	26
6.2	Årets revisionsarbete	27
6.3	Extern bedömning av området EU-revision	29
6.4	Åtterrapporeringskrav EU-revision	30
7	Övrig åiterrapportering	34
7.1	Avgiftsbelagd verksamhet	34
7.2	Tjänsteexport	35
7.3	Jämställdhetsintegrering i myndigheten	35
7.4	Stöd till Regeringskansliet	35
7.5	Samverkan	36
7.6	ESV:s interna digitaliseringsarbete	36
7.7	ESV:s risk- och säkerhetsarbete	37
7.8	ESV kommunicerar	37
7.9	Lista över rapporterade uppdrag	38
8	Kompetensförsörjning	40
8.1	Attrahera och rekrytera	40
8.2	Behålla och utveckla kompetens	40
8.3	Kompetensväxla och avveckla	41
8.4	Arbetsmiljö	41
8.5	Bedömning	42
9	Finansiell redovisning	43
9.1	Sammanställning över väsentliga uppgifter	43
9.2	Resultaträkning	44
9.3	Balansräkning	45
9.4	Anslagsredovisning	46
9.5	Tilläggsupplysningar och noter	46

2 Verksamhetsöversikt

Ekonomistyrningsverkets (ESV) verksamhet styrs främst av myndighetens instruktion och regleringsbrev.

2.1 Resultatredovisningens indelning

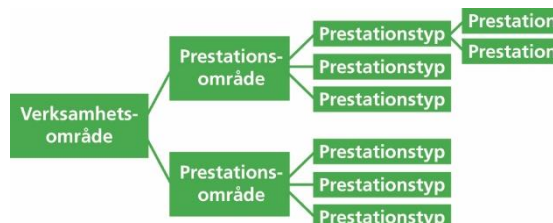
Resultatredovisningen är indelad i fem verksamhetsområden i enlighet med regleringsbrevet:

- Ekonomisk styrning
- Prognoser
- Informationssystemet Hermes
- EU-revision
- Tjänsteexport

2.2 ESV:s prestationer

Vi beskriver varje verksamhetsområde i ett eget kapitel, med undantag för tjänsteexport som vi beskriver i kapitel 7 Övrig åiterrapportering. För varje verksamhetsområde redovisar och kommenterar vi verksamhetens prestationer och resultat i förhållande till de uppgifter och åiterrapporteringskrav som ESV fått i instruktionen och i regleringsbrevet. För varje verksamhetsområde inleder vi med en beskrivning av de uppgifter som enligt instruktionen och regleringsbrevet ingår i verksamhetsområdet. Därefter redovisar vi verksamhetsområdets prestationsområden och prestationstyper, tillsammans med verksamhetsområdets kostnader. Med prestationsområden menas en indelning utifrån vilken typ av kärnverksamhet som utförs, exempelvis Internredovisning och Intern styrning och kontroll. Vi väljer att dela in verksamheten i prestationsområden så att prestationerna inom prestationstyperna ska likna varandra. En prestationstyp är en mindre grupp prestationer som har något gemensamt. Resultatredovisningen följer den indelning vi presenterar i den inledande tabellen i varje kapitel.

Figur 1. Resultatredovisningens indelning

ESV redovisar antalet prestationer där vi gjort bedömningen att det är relevant, till exempel för avgiftssamråd och utbildningar. För flertalet av våra prestationer har vi gjort bedömningen att det varken är möjligt eller relevant att redovisa antalet prestationer. I de fallen beskriver vi prestationerna i löpande text.

För de flesta av ESV:s prestationstyper har vi också gjort bedömningen att det inte är relevant att redovisa någon styckkostnad, eftersom prestationerna inom en prestationstyp ofta skiljer sig mycket åt i kostnad och omfattning. Inom till exempel prestationstypen uppdrag skiljer sig prestationerna både vad gäller kostnad och omfattning, men även på så sätt att det kan vara olika typer av uppdrag mellan åren. Vi anser därför att styckkostnad skulle bli ett svårtolkat mått och därför använder vi det bara för ett fåtal prestationer. ESV använder tidredovisning för att fördela kostnader på rätt verksamhet och finansier.

Den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen är inte könsuppdelad. Det beror på att informationen inte finns tillgänglig. Vi har påbörjat anpassning av system för att kunna redovisa vissa delar könsuppdelat i kommande årsredovisningar.

2.2.1 Extern bedömning av kvaliteten

Om det finns en extern bedömning av en verksamhet redovisar ESV den. För vissa delar av verksamheten är det svårt att få en extern bedömning av kvaliteten. Vilka bedömningar som finns redovisas under respektive verksamhetsområde. Det är främst kundundersökningar och uppföljningar av specifika uppdrag eller produkter som ligger till grund för vår analys.

2.3 Ekonomi

I detta avsnitt redovisar vi ESV:s kostnader och intäkter.

2.3.1 Totala kostnader

ESV:s totala kostnader har ökat med 9,2 miljoner kronor jämfört med 2016.

Ekonomisk styrning ökar med 17 miljoner kronor vilket främst beror på uppdraget om ramverk för it-kostnader. ESV vidarefakturerar deltagande myndigheters kostnader för system- och konsultstöd. Övriga ökningsområden avser egeniniterade projekt och statsredovisning.

Det ekonomiska utfallet 2017 för Informationssystemet Hermes är 1,7 miljoner lägre än föregående år. Det beror på att antalet producerade timmar för Hermes har minskats.

Inom EU-revision minskar kostnaderna beroende på att den nya programperioden är i en uppstartsfas samtidigt som den gamla avslutades under 2017.

För Tjänsteexporten beror minskningen jämfört med 2016 på att vi under året endast genomfört ett mindre uppdrag i Kroatien.

Tabell 1. Totala kostnader (tkr)

	2017	2016	2015
Ekonomisk styrning	114 939	97 975	90 772
Prognoser	22 248	22 298	24 345
Informationssystemet Hermes	46 524	48 200	41 535
EU-revision	35 323	38 333	37 112
Tjänsteexport	144	3 168	4 903
Totala kostnader	219 178	209 974	198 667

2.3.2 Totala intäkter

ESV:s totala intäkter har ökat med 7,9 miljoner kronor jämfört med 2016.

Tabell 2. Totala intäkter per verksamhetsområde (tkr)

	2017	2016	2015
Ekonomisk styrning			
Anslag	76 437	69 143	60 785
Avgifter och andra intäkter än anslag	39 969	31 530	33 111
Summa	116 406	100 673	93 896
Prognoser			
Anslag	21 719	21 971	23 880
Avgifter och andra intäkter än anslag	529	327	487
Summa	22 248	22 298	24 367
Informationssystemet Hermes			
Anslag	45 515	47 426	40 624
Avgifter och andra intäkter än anslag	1 009	771	931
Summa	46 524	48 197	41 556
EU-revision			
Anslag	30 281	32 784	22 560
Avgifter och andra intäkter än anslag	5 042	5 559	14 575
Summa	35 323	38 343	37 135
Tjänsteexport			
Anslag	0	4	0
Avgifter och andra intäkter än anslag	27	3 069	5 083
Summa	27	3 073	5 083
Summa Anslag¹	173 952	171 328	147 849
Summa Avgifter och andra intäkter än anslag	46 576	41 256	54 186
Summa intäkter	220 528	212 584	202 035

Finansieringsmässigt finns det några skillnader jämfört med 2016. De högre intäkterna av anslag inom Ekonomisk styrning beror till största delen på att uppdraget om att ge stöd till regeringens satsning på e-förvaltning helt har anslagsfinansierats 2017 och att det delvis var finansierat via bidrag under 2016. Finansieringen för ESV:s e-handelsarbete har höjts med 1,5 miljoner kronor jämfört med 2016. Ökningen av Avgifter och andra intäkter än anslag inom Ekonomisk styrning förklaras av vidarefaktureringen till deltagande myndigheter inom uppdraget om ramverk för it-kostnader. För övriga verksamhetsområden är det samma förklaringar till de minskade intäkterna som under avsnitt 2.3.1.

¹ Skillnaden mellan intäkter av anslag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen uppgår till 2 114 tkr, varav 1 961 tkr redovisas i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av lämnade bidrag. Resterande

del av skillnaden, 153 tkr, avser semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 som redovisats mot anslag enligt övergångsbestämmelsen till 12 § anslagsförordningen (2011:223).

3 Verksamhetsområde Ekonomisk styrning

3.1 Verksamhetsöversikt

Inom verksamhetsområdet Ekonomisk styrning bidrar ESV till en effektiv och ändamålsenlig ekonomisk styrning på alla nivåer i staten. Det gör vi genom att utveckla och förvalta statlig redovisning, finansiell styrning och resultatstyrning och genom att säkerställa statsförvaltningens tillgång till ändamålsenliga och kostnadseffektiva administrativa system.

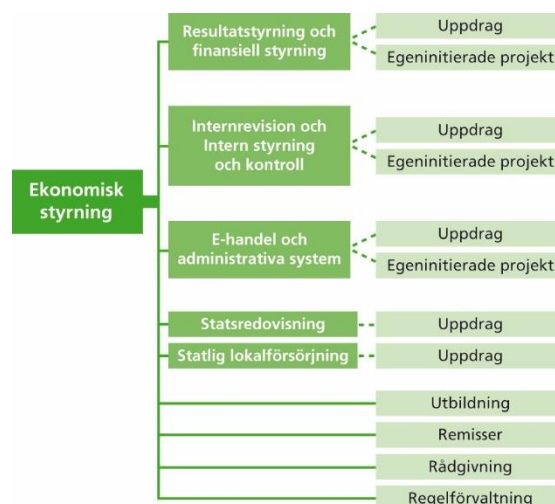
ESV utvecklar och samordnar också den statliga internrevisionen och utvecklar och förvaltar intern styrning och kontroll i staten. Dessutom fastställer ESV ekonomiadministrativa värden (EA-värdering) för varje myndighet, för att löpande följa upp den ekonomiadministrativa standarden inom staten. ESV ansvarar också för statsredovisningen och gör analyser av den statsfinansiella utvecklingen. Den statliga ekonomin redovisas bland annat som resultat- och balansräkning, utfall på statens budget och i nationalräkenskapstermer. Vi lämnar även stöd till regeringen och myndigheterna inom lokalförsörjningsområdet, bland annat genom analyser av lokalanvändning och lokalkostnader i staten.

Enligt ESV:s uppdrag ska vi bistå regeringen med de underlag regeringen behöver för att säkerställa att statsförvaltningen är effektiv och att den interna styrningen och kontrollen är betryggande. Frågor om effektivitet och kontroll är därför centrala i vårt arbete.

Verksamhetsområdet Ekonomisk styrning är indelat i fem olika prestationsområden:

- Resultatstyrning och finansiell styrning
- Internrevision och Intern styrning och kontroll
- E-handel och administrativa system
- Statsredovisning
- Statlig lokalförsörjning

Figur 2. Verksamhetsområdets indelning

Prestationsområdena är därefter indelade i prestationstyperna Uppdrag och Egeninitierade projekt. Med egeninitierade projekt menas utveckling kopplat till vårt uppdrag men där vi själva kan styra inriktningen samt göra egna prioriteringar. Alla prestationstyper finns inte inom alla prestationsområden.

Utöver detta finns det fyra prestationstyper som täcker hela verksamhetsområdet Ekonomisk styrning: Utbildning, Remisser, Rådgivning och Regelförvaltning.

Tabell 3. Prestationstyper och kostnader inom verksamhetsområdet Ekonomisk styrning (tkr)

	2017	2016	2015
Resultatstyrning och finansiell styrning			
Uppdrag	36 701	28 843	24 925
Egeninitierade projekt	8 307	1 773	5 131
Summa	45 008	30 616	30 056
Internrevision och Intern styrning och kontroll			
Uppdrag	2 518	1 921	1 561
Egeninitierade projekt	450	376	329
Summa	2 968	2 297	1 890
E-handel och administrativa system			
Uppdrag	16 508	16 789	13 547
Egeninitierade projekt	1 762	732	337
Summa	18 270	17 521	13 884
Statsredovisning			
Uppdrag	23 194	22 000	19 539
Summa	23 194	22 000	19 539
Statlig lokalförsörjning			
Uppdrag	3 370	3 573	2 882
Summa	3 370	3 573	2 882
Utbildning	11 006	11 392	10 652
Remisser*	1 238	1 425	2 261
Rådgivning	8 236	7 859	8 181
Regelförvaltning	1 649	1 292	1 427
Summa Ekonomisk styrning	114 939	97 975	90 772

* Remisser kommenteras i avsnitt 7.4

Totalt ökar kostnaderna för hela verksamhetsområdet Ekonomisk styrning. Ökningen beror till stor del på ökningen inom området Resultatstyrning och Finansiell styrning.

När det gäller uppdrag inom resultatstyrning och finansiell styrning är den enskilt största kostnaden den för ramverk för it-kostnader. Uppdraget bedrivs tillsammans med ett antal myndigheter och ESV vidarefakturerar deltagande myndigheters kostnader för system- och konsultstöd. Av de totala kostnaderna på 15 miljoner kronor är 11 miljoner kronor vidarefakturerat till andra myndigheter.

De uppdrag inom området som vi har lagt mest tid på är uppdragen om att stödja regeringens satsning på e-förvaltning, it-användning, att synliggöra resultat, myndigheters tillämpning av förordning om intern styrning och kontroll samt resultatuppföljning på statens budget.

Det fortsatta arbetet med att sprida kunskap och goda exempel om effektiviseringar är ett egeninitierat uppdrag inom resultatstyrning och finansiell styrning där vi har lagt betydande resurser. It-kostnader på webben, är ett annat initiativ som finansierades via ESV:s förvaltningsanslag. Ytterligare en satsning har varit förstudien om digitalisering av årsredovisningar.

Inom området Statsredovisning har kostnaderna också ökat till viss del. Liksom tidigare år arbetade vi med att utveckla månadsutfall på webben, ett projekt som färdigställdes under 2017.

3.2 Resultatstyrning och finansiell styrning

Inom området Resultatstyrning och finansiell styrning har ESV flera uppdrag enligt instruktion, regleringsbrev och andra regeringsbeslut

3.2.1 Uppdrag inom Resultatstyrning och finansiell styrning

ESV har under året, utöver de uppdrag som redovisas nedan, även arbetat med uppdraget att analysera och bedöma om principerna för redovisning av statens tjänstepensionsskuld bör förändras och uppdraget att analysera Migrationsverkets ekonomiska administrativa processer och rutiner samt prognoser. Då dessa uppdrag rapporteras under 2018 redovisar vi dem i nästa årsredovisning.

EA-värdering visar återigen ett gott resultat. ESV fastställer årligen EA-värderingen för myndigheterna under regeringen. EA-värderingen består av två delar. Det är dels *myndighetsfrågorna*, som är frågor som myndigheterna själva besvarar, dels *koncernfrågorna*, där ESV och några andra myndigheter besvarar frågorna. Resultatet av värderingen för 2016 visar att myndigheter, sammantaget i stor utsträckning, följer de regler som EA-värderingen mäter. Vårt att notera är att för 2016 har ingen myndighet fått det lägsta myndighetsvärde C, och det är endast en myndighet som fått koncernvärde C.²

² ESV 2017:15 Ekonomiadministrativ värdering för 2016.

ESV har haft 106 avgiftssamråd

Myndigheterna ska varje år samråda med ESV om de avgifter de tar ut eller planerar att ta ut, enligt 7 § avgiftsförordningen (1992:191).

Tabell 4. Avgiftssamråd

	2017	2016	2015
Antal avslutade ärenden	106	121	114
Resursåtgång i timmar	763	863	947
Genomsnittlig handläggningstid i dagar	19	16	19
Kostnad (tkr)	949	1 065	1 139
Styckkostnad (tkr)	9,0	8,8	10,0

Under året har ESV avslutat 106 samråd. Vi har avslutat något färre ärenden än tidigare och den genomsnittliga handläggningstiden har ökat något sedan 2016. Det kan bero på att vi under året inom kompetensområdet finansiell styrning och avgifter har haft vakanser.

Statens avgifter ökade 2016

Under 2016 fick staten in 80,2 miljarder kronor i avgiftsintäkter. Det är en ökning med 1,8 miljarder kronor jämfört med 2015. Ökningen beror främst på att ett affärsverk och två myndigheter har haft större avgiftsintäkter än 2015. Det visar ESV:s årliga avgiftsrapport.³

Krav på att delårsrapporten tas bort

I regleringsbrevet för 2016 fick ESV i uppdrag att bedöma konsekvenserna av ett slopande av kravet på att lämna delårsrapport. Vi lämnade en rapport⁴ till regeringen i januari, där vi föreslår att kravet på att lämna delårsrapport tas bort för myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen. Vidare föreslår vi att ett antal åtgärder införs för att inte förlora de nyttor och användningsområden som delårsrapporten har vad gäller redovisningskvalitet och informationsförsörjning. Förslag till förordningsändringar lämnades också i rapporten. Regeringen beslutade under våren att ta bort det generella kravet på delårsrapport och vi fattade därefter beslut om regeländringar i våra föreskrifter och allmänna råd.

Redovisning av investeringar för forskning och utveckling

I regleringsbrevet för 2016 och 2017 fick ESV i uppdrag att ta fram ett underlag som möjliggör en

bedömning av storleken på den forskning och utveckling (FoU) som staten svarar för och som motsvarar nationalräkenskapernas definition av FoU. Denna del av uppdraget rapporterades i juni 2016. Enligt uppdraget skulle ESV också föreslå en metod för att årligen kunna ta fram ett underlag som visar FoU enligt nationalräkenskapernas definition. I rapporten⁵, som lämnades till regeringen i april, föreslår vi att ESV blir den myndighet som får i uppgift att ta fram ett underlag för statens investeringar i FoU till Finansdepartementet. Regeringen beslutade innan sommaren att ge oss ett årligt uppdrag att ta fram detta underlag.

Resultatuppföljning av statens budget

ESV har under året haft ett regeringsuppdrag som handlar om att ta fram ett relevant och översiktligt underlag för resultatuppföljning av statens budget som helhet. Vi lämnade i vår rapport⁶ ett förslag på en översiktlig bild per utgiftsområde. Bilden visar dels utvecklingen i förhållande till riksdagens beslutade mål, dels utgiftsutvecklingen för berörda anslag. ESV lämnade också förslag till fortsatt arbete.

Ny finansieringsmodell för utbyte av grunddata

I början av 2017 fick ESV i uppdrag att föreslå en ny finansieringsmodell för grunddata (registeravgifter). Exempel på grunddata är uppgifter i folkbokföringsregistret, vägtrafikregistret, fastighetsregistret och viss geografisk information. Den nya modellen ska göra det möjligt för myndigheter att avgiftsfritt tillhandahålla grunddata till kommuner och landsting. I dag tar statliga myndigheter ut avgifter för tillhandahållande av grunddata till kommuner och landsting. Det anses leda till onödig offentlig administration och ökade kostnader för ett ärende, minskad efterfrågan samt en minskad benägenhet att uppdatera register. Mot bakgrund av detta fick ESV ett uppdrag och i den finansieringsmodell som ESV föreslår i rapporten⁷ så kommer alla kommuner och landsting att bidra till finansieringen.

ESV lämnade förslag till nya regler för myndigheternas resultatredovisning i årsredovisningen

Under året har ESV arbetat med ett uppdrag där konsekvenserna av de förslag som lämnades i rapporten Att synliggöra myndigheters resultat⁸ har

³ ESV 2017:18 Avgifter 2016 – om avgiftsbelagd verksamhet i staten.

⁴ ESV 2017:3 Krav på delårsrapport – konsekvenser av ett slopande.

⁵ ESV 2017:43 Statens investeringar i FoU.

⁶ ESV 2017:46 Resultatuppföljning av statens budget.

⁷ ESV 2017:54 Ny finansieringsmodell för grunddatautbyte mellan statliga myndigheter samt kommuner och landsting.

⁸ ESV 2016:51 Att synliggöra myndigheters resultat.

analyserats. Uppdraget redovisades⁹ i december och ESV föreslår regeländringar som syftar till att förbättra myndigheternas resultatredovisning så att dessa bättre ska motsvara de behov av resultatinformation som regeringen har.

Finansieringsmodell för Kustbevakningen

ESV fick ett uppdrag av regeringen att föreslå en finansieringsmodell som ger de bästa förutsättningarna för en resurseffektiv styrning av Kustbevakningen. I uppdraget ingick särskilt att analysera om det var möjligt att tydliggöra vilka medel som behövs för investeringar respektive löpande förvaltning. I rapporten¹⁰ till regeringen föreslår vi att Kustbevakningen även fortsättningsvis ska finansieras med anslag och att myndighetens investeringar precis som idag ska finansieras via den generella låneramen.

Metoder för uppföljning av jämställdhetsbudgetering

ESV har i regleringsbrevet haft i uppdrag att ta fram könsuppdelad statistik för ett antal reformer som genomförts under perioden 2015–2016. Uppdraget omfattade sju olika utgiftsområden i statens budget. ESV konstaterade sammanfattningsvis att det finns en tydlig könsuppdelning vad gäller mottagarna av flera reformer. Män och kvinnor berörs i olika utsträckning av flera insatser. ESV noterar att också de socioekonomiska och demografiska skillnaderna är stora inom flera områden. Därutöver vill ESV understryka att förhållanden inom ett utgiftsområde ofta påverkar flera andra områden. Uppdraget avrapporterades i oktober.¹¹

ESV:s uppdrag inom regeringens program Digitalt först

ESV har två fleråriga regeringsuppdrag inom ramen för regeringens satsning på digitalisering och e-förvaltning 2016–2019. ESV har under det gångna året inom ramen för detta arbete givit stöd till myndigheter och Regeringskansliet inom området nyttorealiserings. Vi har fortsatt tidigare års arbete med insamling och analys av myndigheters it-kostnader och mognad samt information om myndigheters strategiska it-projekt.¹² En delrapport¹³ lämnades i december avseende myndigheters it-användning och hur myndigheterna tar tillvara digitaliseringens möjligheter. Arbetet har genomförts tillsammans med berörda myndigheter.

ESV har vidare lämnat stöd till Regeringskansliet, bland annat vad gäller internationella undersökningar inom digitaliseringsområdet. Vi har under året träffat och informerat myndigheter och andra aktörer i samband med till exempel mäsor och olika nätverk inom området.

ESV har enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2017 tillsammans med sju statliga myndigheter undersökt möjligheten att använda ett gemensamt och internationellt accepterat ramverk för att bland annat kunna göra jämförelser av it-kostnader. Arbetet har under året delrapporterats till regeringen¹⁴ och kommer att slutredovisas under första kvartalet 2018.

3.2.2 Egeninitierade projekt

Effektiv statsförvaltning

I rapporten om effektivisering i statsförvaltningen¹⁵ framgick att det är vanligt att myndigheterna genomför och planerar effektiviseringar. Effektiviseringsarbetet har ofta karaktären av ständiga förbättringar med fokus på kvalitet, till exempel när myndigheter kontinuerligt ser över arbetssätt och processer. Budgetlagen och myndighetsförordningen lyfter fram kostnader och kvalitet som två viktiga parametrar för en effektiv förvaltning. Analysen visade att myndigheter fokuserar på ökad kvalitet när de genomför effektiviseringar. ESV anser därför att det finns ett behov av att utveckla en kultur i statsförvaltningen som stödjer effektiviseringar med fokus på både kvalitet och kostnader.

Utifrån dessa slutsatser har vi under 2017 arbetat med en fortsatt spridning av kunskapen om olika tillvägagångssätt för effektiviseringar, vilka resultat som myndigheterna uppnår, vilka incitament som krävs för att myndigheterna ska utgå från både kostnader och kvalitet när de effektiviserar.

ESV har tillgängliggjort olika metoder och verktyg för styrning av effektivisering på sin webbplats och via utbildningar och seminarier. Ett utvecklingsprogram om onödig efterfrågan, där myndigheter prövar ett mer effektivt arbetssätt med arbetsprocesser, har också genomförts under året.

Vi samarbetar också med Regeringskansliet för att sprida goda exempel på myndigheters effektiviseringar.

Förstudie om digitaliserad årsredovisning

ESV har under 2017 genomfört en förstudie¹⁶ som handlar om digitalisering av årsredovisningar.

⁹ ESV 2017:72 Behovsanpassad resultatredovisning - Förslag till regeländringar för att synliggöra resultat.

¹⁰ ESV 2017:68 Finansieringsmodell för Kustbevakningen.

¹¹ ESV 2017:50 Könsuppdelad statistik i regeringens reformarbete.

¹² ESV dnr 3.2–218/2016.

¹³ ESV 2017:77 Myndigheters strategiska it-projekt och it-kostnader.

¹⁴ ESV 2017:63 Pilotprojekt om ramverk för it-kostnader (TBM).

¹⁵ ESV 2016:59 Effektivisering i statsförvaltningen.

¹⁶ ESV 2017:76 Digitaliserad årsredovisning – en förstudie.

Utgångspunkten i förstudien är att myndigheter ska lämna in årsredovisningarna i ett digitalt, maskinläsbart format till en enda inlämningspunkt. ESV föreslår i rapporten att rutinen för inlämning av årsredovisning ska innehålla funktioner som underlättar myndigheternas arbete med att upprätta årsredovisningen.

3.3 Internrevision och intern styrning och kontroll

ESV har ett instruktionsenligt uppdrag att utveckla och förvalta intern styrning och kontroll och internrevision i staten. För den statliga internrevisionen har ESV även ett samordningsuppdrag.

3.3.1 Uppdrag inom internrevision och intern styrning och kontroll

I enlighet med rapporteringskraven i ESV:s instruktion har vi lämnat en särskild rapport om den statliga internrevisionen till regeringen.¹⁷ I rapporten bedömde ESV att den statliga internrevisionen fungerar väl.

Regeringsuppdrag om förordningen om intern styrning och kontroll

ESV har i regleringsbrevet för 2017 haft i uppdrag att göra en kartläggning och analys av hur förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll tillämpas av ett urval myndigheter. ESV avrapporterade uppdraget i september.¹⁸ I oktober beslutade regeringen att ge ESV ett nytt uppdrag, att ta fram förordningsförslag för en utvecklad intern styrning och kontroll. Uppdraget rapporteras i särskild ordning senast den 15 februari 2018.

Regeringsuppdrag om Sametinget

ESV har haft i uppdrag att analysera Sametingets arbete med intern styrning och kontroll och hur myndigheten använder statliga medel. Analysen har även omfattat förutsättningarna för att verksamheten bedrivs effektivt utifrån gällande reglering och hur verksamheten kan effektiviseras. Uppdraget rapporterades¹⁹ i februari.

3.4 E-handel och administrativa system

ESV har uppdrag inom e-handel samt upphandlar och förvaltar administrativa system. Vi arbetar

också med insatser för att effektivisera myndigheters systemanvändning och digitalisering. I december beslutade²⁰ regeringen att uppdragen inom e-handel och regeringens program Digitalt först ska överföras till myndigheten för digitalisering av den offentliga sektorn.

3.4.1 Uppdrag inom E-handel och administrativa system

Uppdrag att stödja utvecklingen av e-handel i staten

Under året har ESV arbetat för att främja utvecklingen av e-handel hos statliga myndigheter. ESV:s uppföljning av hur myndigheterna arbetar med e-handel²¹ visar att många myndigheter har kommit ytterligare en bit på väg i sitt e-handelsarbete under 2017, men att det också fortsatt finns en stor utvecklingspotential för e-handeln i staten.

Den genomsnittliga andelen e-fakturer var 57 procent. Det är en ökning jämfört med föregående år och visar att flera myndigheter har gjort insatser inom området. Gällande elektroniska beställningar kan vi se små förbättringar jämfört med föregående år.

För att stötta utveckling av e-handel har ESV under året genomfört flera aktiviteter på såväl nationell som internationell nivå. Vi har påbörjat arbetet att stötta införandet av en ny lag kring obligatorisk e-faktura till offentligt sektor. Under hösten 2017 har ESV genomfört en serie frukostseminarier för att informera om den nya lagen.

På en europeisk nivå har ESV fortsatt att driva e-handelsarbetet inom ramen för OPENPEPPOL.²² ESV har under året arbetat aktivt för att få flera lösningar på plats. Exempel på en sådan lösning är Pan-European Public Procurement On-Line (PEPPOL) Directory som nu gör det enklare för parter i PEPPOL-nätverket²³ att hitta varandra. ESV har även varit med och arbetat fram nya specifikationer i OPENPEPPOL för exempelvis e-handel som redan rekommenderas på nationell nivå av Single Face To Industry (SFTI) som ESV inkluderat i föreskrifter för statliga myndigheter. Under året har ESV även deltagit i arbetet med att ta fram PEPPOL:s e-faktura enligt den nya europeiska standarden. OPENPEPPOL har också vuxit med såväl fler operatörer som fler PEPPOL-myndigheter.

¹⁷ ESV 2017:14 Redovisning över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll 2017.

¹⁸ ESV 2017:65 Tillämpningen av förordningen om intern styrning och kontroll.

¹⁹ ESV 2017:6 Analys av Sametinget – Finansiering och intern styrning och kontroll.

²⁰ Regeringsbeslut 2017-12-07, Fi2017/04630/E2.

²¹ Ekonomistyrningsverket, Uppföljning av myndigheternas e-handel, <https://www.esv.se/effektiv-statsforvaltning/e-handel/myndigheternas-e-handel/> (hämtad 2018-02-15).

²² Samarbete mellan ESV, Sveriges Kommuner & Landsting samt Upphandlingsmyndigheten för att underlätta e-handel i offentlig sektor.

²³ www.peppol.eu

ESV har under året även arbetat med standardisering och stöd för e-handel inom SFTI.

3.4.2 Uppdrag inom Administrativa system

ESV har enligt instruktionen till uppgift att säkerställa statsförvaltningens tillgång till ändamålsenliga administrativa system med tillhörande stöd. Vi löser uppgiften genom att bland annat upphandla och förvalta statliga ramavtal. I december 2016 beslutade regeringen att ramavtalsverksamheten ska flytta från ESV till Kammarkollegiet genom verksamhetsövergång. Uppgifterna överfördes till Kammarkollegiet vid årsskiftet 2017/2018. Inför verksamhetsövergången har ESV under året arbetat för att säkerställa en bra flytt av befintliga och nya ramavtal samt av den personal som följer med från ESV till Kammarkollegiet.

Under året har nya ramavtal tecknats inom områdena Operatörstjänst för kundfaktura, Skanningstjänst, E-handelstjänst samt Ekonomisystem som tjänst. Ramavtalen för e-inköp (e-handelstjänst, upphandlingsverktyg och skanningstjänst) kan även avropas av 120 kommuner, landsting och regioner som anmält intresse att nyttja dem.

Upphandlingen av Upphandlingsverktyg överprövades i maj och överprövningsprocessen pågår. Efter överenskommelse med Kammarkollegiet kommer ESV att slutföra processen fram till ramavtalstecknande.

Sedan sommaren har vi förberett stödjande material kring de nya ramavtalen såsom vägledning inför avrop och tillhörande mallar och stöd. Under hösten har vi genomfört flera informationsmöten om de nya ramavtalen.

ESV har under året fortsatt arbetet med att effektivisera informationsuttag från administrativa system som inleddes hösten 2016.

3.5 Statsredovisningen

Prestationsområdet omfattar bland annat uppdraget Uppföljning av statens budget, Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys samt Finansstatistik. ESV bidrar till kontroll över statens finanser genom den information vi tar fram inom området Statsredovisning. Informationen ger också underlag till beslut om den ekonomiska politiken.

3.5.1 Uppdrag inom Statsredovisning

Inom prestationsområdet Statsredovisning återkommer uppdragen från regeringen årligen.

ESV följer upp statens budget

ESV följer upp, analyserar och redovisar utfallet på statens budget och ålderspensionssystemet månadsvis. Redovisningen är ett stöd för regeringens kontroll av budgeten och utgiftstaket. Utfallsanalysen publiceras på ESV:s webbplats.²⁴ Varje år tar ESV fram rapporten Utfallet för statens budget. Rapporten bereds i Regeringskansliet och är en del i regeringens årsredovisning för staten som lämnas till riksdagen. ESV redovisade Utfallet för statens budget för 2016 i mars.²⁵

Som en del av Sveriges officiella statistik tar vi fram publikationen Tidsserier över statens budget med mera. Tidsserierna omfattar bland annat budgetutfallet, realekonomisk fördelning av budgetutfallet i olika skärningar och uppgifter ur resultat- och balansräkningen.²⁶ I enlighet med regleringsbrevet redovisade ESV budgetens utfall realekonomiskt.²⁷ Vi levererade också tidsserier över utfallet på statens budget i 2017 års struktur.²⁸ ESV tog också fram underlag för Regeringskansliets ekonomiska analys och pris- och löneomräkning av anslag.²⁹

Vi lämnade underlag för statens årsredovisning

Det underlag till årsredovisning för staten som ESV lämnar varje år till regeringen består av två huvuddelar. Den ena är rapporten Utfallet för statens budget som vi beskrivit ovan. Den andra är rapporten Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys med mera. Den andra rapporten bildar efter beredning i Regeringskansliet kapitlet Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys i regeringens årsredovisning för staten, men även hela eller delar av kapitlet Utveckling av statsskulden, Nationellt intygande och avgifter till och bidrag från EU. Underlagen från myndigheterna höll fortsatt hög kvalitet, bland annat med få motpartsdimensioner. Vi lämnade rapporten till regeringen i mars.³⁰ Vi publicerade också den samlade bilden över statlig sektor i rapporten Den statliga sektorn 2016³¹ och vi tog fram tidsserier med information från Resultat- och balansräkningen.³²

²⁴ ESV dnr 5.2-220/2017, 2017-00771, 2017-00859, 2017-00959, 2017-01242, 2017-01578, 2018-00011.

²⁵ ESV 2017:16 Utfallet för statens budget – del av ESV:s underlag för årsredovisning för staten 2016.

²⁶ ESV 2017:51 Tidsserier, statens budget m.m. 2016.

²⁷ ESV 2017:16 Utfallet för statens budget – del av ESV:s underlag för årsredovisning för staten 2016.

²⁸ ESV dnr 5.4-296/2017.

²⁹ ESV dnr 2018-00013.

³⁰ ESV 2017:17 Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys m.m. – del av ESV:s underlag för årsredovisning för staten 2016.

³¹ ESV 2017:47 Den statliga sektorn 2016.

³² ESV 2017:55 Tidsserier för Årsredovisning för staten 2016.

ESV levererade finansstatistik till SCB och till Eurostat

ESV tar fram underlag till statens finansiella sparande i nationalräkenskaperna till Statistiska centralbyrån (SCB) varje kvartal.³³ ESV lämnar dessutom snabbstatistik efter första halvåret och ett reviderat utfall för 2016 till SCB enligt en överenskommen leveransplan.³⁴

Vi tar även fram uppgifter till det så kallade Förfarandet vid alltför stora underskott Excessive Deficit Procedure, (EDP) för den statliga sektorn.³⁵ Det innebär att vi analyserar skillnaden mellan budgetsaldot och det finansiella sparandet i nationalräkenskaperna, men också att vi lämnar specifikationer och tilläggsinformation till många poster. Dessa uppgifter går till Eurostat via SCB. ESV genomförde två rapporteringsomgångar under 2017 och deltog även i olika arbetsgrupper Excessive Deficit Procedure (EDPS) och Statistics Working Group, (WG). I juni hölls ett så kallat dialogue visit från Eurostat. Vi har under året arbetat med de åtgärds punkter som presenterades av Eurostat efter mötet. Arbetet kommer att fortsätta under 2018. Vi kan konstatera att antalet åtgärds punkter för den statliga sektorn var färre än för de senaste åren.

I mars publicerades inkomstliggaren

Inkomstliggaren är en dokumentation över de bestämmelser som gäller för varje inkomstitel. En uppdaterad version publicerades på ESV:s webbplats i mars.³⁶

3.6 Statlig lokalförsörjning

Inom området ska ESV samla in och tillhandahålla uppgifter om den statliga lokalförsörjningen och lämna yttrande om sådana hyresavtal som kräver regeringens medgivande. ESV ska vidare varje år lämna ett underlag till regeringen inför prisomräkningen av lokalkostnadsdelen i anslagen.

3.6.1 Uppdrag inom Statlig lokalförsörjning

I januari lämnade ESV underlag till regeringen för prisomräkning av lokalkostnadsdelen i anslagsbaserna för budgetåret 2018 samt ett reviderat underlag för 2017.³⁷ Beräkningarna baserades på information från vår databas om statliga myndigheters hyresavtal. Under året uppdaterade vi databasen med 734 nya avtal. ESV lämnade under februari även ett underlag till regeringen för omräkning av Regeringskansliets lokalkostnader i utlandet för 2017.³⁸

För att myndigheterna ska kunna skriva hyresavtal med en löptid längre än sex år (tio år inom universitets- och högskoleområdet) krävs regeringens godkännande av hyrestiden och att myndigheterna dessförinnan inhämtat ESV:s yttrande. Under 2017 lämnades 27 sådana yttranden över sammanlagt 38 hyresavtal.

ESV fick 2016 uppdrag från regeringen att utveckla nyckeltal avseende statens lokalförsörjning. Uppdraget innebar att utveckla nyckeltal som kan användas för årliga jämförelser av myndigheternas lokaleffektivitet. Uppdraget redovisades till regeringen i april i rapporten Nyckeltal i statens lokalförsörjning.³⁹

ESV publicerade i juni analysen Statliga myndigheters lokaler i Stockholm, Solna och Sundbyberg 2015 och 2016.⁴⁰

3.7 Utbildning

Prestationsområdet Utbildning omfattar huvuddelen av den utbildningsverksamhet som ESV bedriver. De utbildningar som vi arrangerar inom verksamhetsområdet Informationssystemet Hermes och inom SFTI-samarbetet ingår inte.

ESV arrangerar många olika typer av utbildningar och seminarier. Våra öppna utbildningar består av ett standardutbud av kurser inom ekonomistyrning, redovisning och internrevision. Utbildningarna hålls i föreläsningsform, kombinerat med diskussioner och övningar i större och mindre grupper.

Vi har under året haft två programutbildningar: Statens controllerutbildning som har genomförts i två parallella grupper samt Effektivisera inköpen. Gemensamt för programutbildningarna är att de har flera träffar spridda över året. Mellan träffarna utför deltagarna uppgifter på hemmaplan.

Vi håller kontinuerligt kostnadsfria frukostseminarier som tar upp aktuella ämnen utifrån ESV:s verksamhetsområden. Under året har ESV samordnat och ordnat nätverksträffar för Nationella nätverket för nyttorealiserings, Nätverket för statliga internrevisorer och Nätverket om resultatredovisning. Nätverksträffarna tar upp frågor som är aktuella för respektive nätverk. Efter förfrågningar från andra myndigheter har skraddarsydda utbildningar genomförts.

³³ ESV 2017:10, 2017:52, 2017:62, 2017:67, ESV dnr 2018-00015, 2018-00016, 2018-00018, 2017-01572.

³⁴ ESV dnr 2018-00017.

³⁵ ESV dnr 2017-00878.

³⁶ ESV 2017:11 Inkomstliggaren 2017.

³⁷ ESV dnr 9.2-58/2017.

³⁸ ESV dnr 9.2-232/2017.

³⁹ ESV 2017:49 Nyckeltal avseende statlig lokalförsörjning.

⁴⁰ ESV 2017:57 Statliga myndigheters lokaler i Stockholm, Solna och Sundbyberg 2015 och 2016.

Tabell 5. Antal utbildningsdagar och deltagare inom Ekonomisk styrning samt kostnader (tkr)

	2017	2016	2015
Öppna utbildningar			
Antal utbildningsdagar	24	24	20
Antal deltagare	366	351	331
Utbildningsseminarier			
Antal seminariedagar	11	14	14
Frukostseminarier (antal deltagare)	121	133	227
ESV-dagen (antal deltagare)	693	660	564
Övriga seminarier (antal deltagare)	443	479	611
Programutbildningar			
Antal utbildningsdagar	30	32	24
Antal deltagare	50	98	89
Uppdragsutbildningar			
Antal utbildningstillfällen	17	25	17
Kostnad (tkr)	11 006	11 392	10 652

Med några små variationer är ESV:s utbildningsverksamhet relativt oförändrad över åren. Vi vill lyfta några saker från 2017:

- ESV har tagit fram programutbildningen Effektivare inköp för att stödja myndigheter i att utveckla sina inköp via e-handel.
- För första gången har utbildningen Introduktion till Nyttorealiserings ingått i standardutbudet.
- Vi har tagit fram två webbutbildningar:
- Webbutbildningen om Statlig styrning lanserades under maj och är en del av ESV:s grundkurs i statlig styrning, redovisning och finansiering. Syftet med webbutbildningen är att deltagarna på grundkursen förbereder sig på hemmaplan. Inläringen blir effektivare och den fysiska delen av kursen kan starta på en högre nivå. Att alla deltagare genomfört webbutbildningen säkerställs genom ett kunskapstest. Utbildningen tillgängliggörs via ESV:s webbplats och därmed har alla intresserade möjlighet att genomföra den. Syftet är att öka kunskapen om statlig styrning inom hela statsförvaltningen. Utbildningen har fått stor spridning.⁴¹

- Webbutbildning om verksamhetslogik som i första hand vänder sig till personer som arbetar med verksamhetsplanering. Utbildningen färdigställdes i slutet av året.
- Utbildningen Grundkurs i statlig styrning, redovisning och finansiering har kortats ner från tre till två dagar. Det har kunnat ske dels genom att webbutbildningen i statlig styrning ingår som en obligatorisk del och ska genomföras innan kursen, dels genom att kursen har omarbetats.

3.8 Rådgivning

ESV ger råd per telefon och e-post, genom att vi lägger ut frågor och svar på ESV:s webbplats och genom handledningar. Vi ger också råd vid olika former av möten. Det kan vara i rådgivande möten, referensgrupper eller till exempel informations- och avropsträffar för våra ramavtal.

Den direkta rådgivningen via telefon eller mail uppgår till 4 700 timmar. Det är en ökning jämfört med tidigare år och den beror framförallt på att rådgivningen till Regeringskansliet har ökat. Det är främst inom området redovisning och finansiering som vi lägger tid på rådgivning. Liksom tidigare år handlar många frågor om redovisning av anläggningstillgångar, avgifter och bidrag. Vi får även frågor inom resultatstyrning, intern styrning och kontroll, internrevision, e-handel och ramavtal.

Under 2017 har vi även påbörjat ett arbete med att utveckla och effektivisera rådgivningen. Idag arbetar vi inom ESV på olika sätt med rådgivning och vi vill utveckla vårt arbetssätt så att det blir mer enhetligt och effektivt, både internt men också externt för den som ställer frågor till oss. Vi vill arbeta mer med kunskapsåtervinning så att frågor och svar kan ”återanvändas” och komma flera till del. Vi vill också utnyttja digitala verktyg i högre omfattning. Detta utvecklingsarbete fortsätter under 2018.

3.8.1 Vi har uppdaterat moms-handledningen

Under året gjorde vi en uppdatering av handledningen i moms⁴² för statliga myndigheter som finns i webbformat. Uppdateringen omfattade bland annat kompensationsrätt för ingående moms vid representation.

⁴¹ Vid årsskiftet har 1245 konton från 225 organisationer registrerats.

⁴² ESV 2017:61 Momshandledningen.

3.8.2 Ny vägledning om förändringsledning

I slutet av 2017 publicerades vägledningen Att leda förändring i offentlig verksamhet.⁴³ Det är den första svenska publikationen som behandlar förändringsledning med fokus på offentlig sektor. I vägledningen beskrivs ESV en process i tre steg för hur man kan få bättre förutsättningar för att lyckas genomföra förändringar. Målgruppen är främst de som ansvarar för att utveckla offentlig verksamhet.

3.8.3 Ny vägledning om processen för planering och uppföljning

Under hösten publicerade ESV vägledningen Processen för planering och uppföljning.⁴⁴ Vägledningen beskriver på ett generellt plan hur myndigheter kan arbeta med planering och uppföljning och hur processen ser ut på statliga myndigheter. Vi vill med vägledningen inspirera till utveckling av arbetet med planering och uppföljning och sprida erfarenheter som har fångats upp vid dialoger med olika myndigheter. ESV framhåller i skriften att för att processen för planering och uppföljning ska vara effektiv bör den struktureras utifrån utgångspunkterna: sammanhållen, integrerad och engagerande.

3.9 Regelförvaltning

ESV beslutade under året om nya föreskrifter och allmänna råd.⁴⁵ Det handlar om flera olika ändringar som är ett resultat av tidigare regeringsuppdrag som ESV har haft. Det gäller bland annat redovisning av garantier och utgifter för avhjälpande av miljöskador. Det gäller också regler om representation och förändringar med anledning av att krav på delårsrapport tas bort 2018.

3.10 Extern bedömning inom området Ekonomisk styrning

Inom verksamhetsområdet redovisas den externa bedömningen av resultatet utifrån prestationstyperna uppdrag och utbildning.

Vi har tidigare år genomfört en övergripande kundundersökning som avsåg hela ESV:s verksamhet på en övergripande nivå och något mer detaljerat inom området Ekonomisk styrning. Från och med 2016 har undersökningen inte genomförts. Eftersom den var på en övergripande nivå har

det varit svårt att dra slutsatser av resultatet och använda det för att utveckla verksamheten. Vi har även sett att svarsfrekvensen varit relativt låg vilket även gjort att det varit svårt att analysera resultatet. Inom området E-handel och administrativa system har inga kundundersökningar avseende de system som upphandlats genomförts under 2017.

ESV använder en enkät i uppföljningen av olika uppdrag och uppdragsutbildningar. Där ställer vi frågor om den allmänna uppfattningen om prestationens kvalitet, men också specificerade frågor om hur nöjd beställaren är.

I uppföljningen av våra kurser och seminarier svarar deltagarna bland annat på frågan om vad de tycker om kursen eller konferensen som helhet.

3.10.1 Analys av Uppdrag

Inom området Ekonomisk styrning utför ESV varje år uppdrag. I en enkät med frågor följer ESV upp tillfälliga uppdrag men även några årligen återkommande. Det genomsnittliga värdet på respektive fråga framgår av tabellen. Frågorna börjar med ”Anser ni att ESV levererat en produkt som...”

Tabell 6. Bedömning⁴⁶ av uppdrag inom Ekonomisk styrning

Fråga	2017	2016	2015
fokuserar på rätt område	8,2	9,4	8,3
motsvarar uppställda förväntningar	7,6	8,9	8,0
håller rätt kvalitet	7,9	8,2	8,0
innehåller väl underbyggda förslag och slutsatser	7,4	8,0	7,6
har föregåtts av tillräckliga kontakter med mottagaren	8,7	8,9	8,6
har ett bra språk	8,2	8,4	8,3
är användbar i mottagarens fortsatta arbete	8,1	9,0	8,5

Uppdragsgivarna har bedömt 17 uppdrag som ESV utfört:⁴⁷

- Underlag till statens finansiella sparande – reala räkenskaper⁴⁸
- Underlag till statens finansiella sparande – finansiella räkenskaper⁴⁹
- Ekonomiadministrativ värdering för 2016⁵⁰
- Redovisning över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll 2017⁵¹

⁴³ ESV 2017:70 Att leda förändring i offentlig verksamhet.

⁴⁴ ESV 2017:60 Processen för planering och uppföljning – En förutsättning för en effektiv verksamhet.

⁴⁵ ESV dnr 3.3-345/2017 och 3.3-450/2017.

⁴⁶ Bedömningen sker på en 10-gradig skala där 1 innebär ”inte alls nöjd” och 10 innebär ”i allra högsta grad nöjd.”

⁴⁷ ESV dnr 2017-01650.

⁴⁸ ESV 2017:10, 2017:52, 2017:62, 2017:67.

⁴⁹ ESV dnr 2018-00015, 2018-00016, 2018-00018, 2017-01572.

⁵⁰ ESV 2017:15 Ekonomiadministrativ värdering för 2016.

⁵¹ ESV 2017:14 Redovisning över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll 2017.

- Statens investeringar i forskning och utveckling⁵²
- Tillämpning av förordningen om intern styrning och kontroll⁵³
- Behovsanpassad resultatredovisning – förslag till regeländringar för att synliggöra resultat⁵⁴
- Analys av Sametinget⁵⁵
- Könsuppdelad statistik i regeringens reformarbete⁵⁶
- Krav på delårsrapport⁵⁷
- Resultatuppföljning av statens budget⁵⁸
- Ekonomiska bindningar på statens budget⁵⁹
- Ny finansieringsmodell för grunddatautbyte mellan statliga myndigheter samt kommuner och landsting⁶⁰
- Digitalisering av det offentliga Sverige⁶¹
- E-SENS slutrapport 2017⁶²
- E-handel och PEPPOL Statusrapport 2016⁶³
- Pilotprojekt om ramverk för it-kostnader (TBM)⁶⁴

Vi har haft fler uppdrag under 2017 där vi har fått en extern bedömning, varav två avser delrapporter. Det var 17 stycken under 2017 jämfört med 11 stycken under 2016. Det är relativt få och resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet. Det betyder att det inte går att dra generella slutsatser eller att göra direkta jämförelser mellan åren. ESV tycker dock att den externa bedömningen är värdefull som ett komplement till dialogen och diskussionen med uppdragsgivarna om vilka lärdomar vi kan dra och hur vi kan förbättra oss.

ESV har under de senaste åren arbetat aktivt med att förbättra dialogen med uppdragsgivaren, såväl inför starten av ett uppdrag som löpande och inför redovisningen av uppdraget. Frågan om uppdraget har föregåtts av tillräckliga kontakter med uppdragsgivaren är det område som uppdragsgivarna har värderat högst i mätningen för 2017.

Frågan om våra rapporter innehåller väl underbyggda förslag och slutsatser har lägst värde. Det är ett område som vi själva på ESV har identifierat att vi behöver arbeta vidare med. Vi ser att analyserna i våra rapporter i vissa fall kan göras tydligare och mer omfattande. Som ett led i att förbättra

detta tar vi nu fram en rutin för kvalitetssäkring av våra rapporter som bland annat betonar vikten av att skilja på iakttagelser, analys respektive slutsatser och förslag.

Det genomsnittliga värdet för samtliga frågor har gått ner jämfört med 2016, och ligger i linje med utfallet tidigare år. Att det sjunkit beror främst på några uppdrag där utfallet bland annat blev lågt när det gäller hur uppdragen motsvarar uppställda förväntningar. Det handlar i praktiken om att rapporterna ska kunna omsättas direkt i den fortsatta beredningen av förslagen. ESV kommer att föra en dialog med uppdragsgivarna om detta för att dra lärdomar inför framtiden. För två av våra årligt återkommande uppdrag noterar vi en positiv utveckling över åren. Det ena gäller Finansräkenskaperna där vi har jobbat under flera års tid med utvecklingen och vi kan nu konstatera att utvärderingen av Finansräkenskaperna har stigit markant. Det andra fallet är EA-värderingen där vi för några år sedan gjorde ett utvecklingsarbete som innebar en reduktion av antalet frågor och därmed minskat arbete för både myndigheter och ESV själva. Vi noterar att uppdragsgivaren ändå förefaller mycket nöjd med EA-värderingen.

Sammantaget anser vi att mätningen visar på ett tillfredsställande resultat.

3.10.2 Värdena för Utbildning når målet

Efter samtliga kurser frågar vi deltagarna om vad de anser om utbildningen. Deltagarna ges fyra svarsalternativ där två är positiva och två är negativa. Målet för ESV är att 80 procent av deltagarna ska välja något av de positiva alternativen. Under året har femton kurser utvärderats och samtliga kurser har nått målet. Vår bedömning är att resultatet är i nivå med tidigare år.

Konferenser

Under året har vi anordnat två större konferenser: Under året har vi anordnat två större konferenser: ESV-dagen och Stora redovisningsdagen.

ESV-dagen, genomfördes den 10 oktober och hade temat ”Att navigera i förändring”. 849 personer deltog under dagen. Målet var att 80 procent av deltagarna skulle vara nöjda med ESV-dagens program. I utvärderingen ställdes frågan Hur nöjd är

⁵² 2017:43 Statens investeringar i FoU.

⁵³ 2017:65 Tillämpningen av förordningen om intern styrning och kontroll.

⁵⁴ 2017:72 Behovsanpassad resultatredovisning – förslag till regeländringar för att synliggöra resultat.

⁵⁵ 2017:6 Analys av Sametinget.

⁵⁶ 2017:50 Könsuppdelad statistik i regeringens reformarbete.

⁵⁷ 2017:3 Krav på delårsrapport.

⁵⁸ 2017:46 Resultatuppföljning av statens budget.

⁵⁹ 2017:75 Ekonomiska bindningar på statens budget.

⁶⁰ 2017:54 Ny finansieringsmodell för grunddatautbyte mellan statliga myndigheter samt kommuner och landsting.

⁶¹ 2017:13 Digitalisering av det offentliga Sverige.

⁶² 2017:59 E-SENS slutrapport 2017.

⁶³ 2017:5 E-handel och PEPPOL Statusrapport 2016.

⁶⁴ 2017:63 Pilotprojekt om ramverk för it-kostnader (TBM).

du med ESV-dagen som helhet? 96 procent besvarade frågan med 3⁶⁵ eller mer.

Stora redovisningsdagen, genomfördes den 22 november. Dagen tog upp aktuella redovisnings- och finansieringsfrågor samt pågående utvecklingsarbete. Antalet deltagare var 328 personer. 90 procent av deltagarna svarade i utvärderingen att de var nöjda eller mycket nöjda med konferensen.

⁶⁵ Bedömning sker enligt skalan 1= inte nöjd alls, 5 = mycket nöjd.

4 Verksamhetsområde Prognoser

4.1 Verksamhetsöversikt

ESV gör prognoser och analyser av svensk ekonomi med särskilt fokus på den statsfinansiella utvecklingen. Regeringen och riksdagen använder prognoserna i budgetarbetet och för att följa upp statens budget. ESV:s prognoser ska i god tid identifiera större avvikelser från budgeten.

Prognoserna omfattar:

- Den makroekonomiska utvecklingen
- Utvecklingen av intäkter, inkomster och utgifter.
- Beräkningar av det finansiella sparandet i staten, kommunerna och ålderspensionssystemet.
- Utvecklingen av statsskulden och Maastrichtskulden.⁶⁶

Prognoserna för statens inkomster och utgifter redovisas i enlighet med strukturen på statens budget. Vi utvärderar om de tre budgetpolitiska målen uppfylls: överskottsmålet för offentlig sektor, utgiftstaket för de statliga utgifterna och balanskravet för kommunerna.

Inom verksamhetsområdet Prognoser finns två prestationstyper Prognoser samt Remisser.

Figur 3. Verksamhetsområdets indelning

Tabell 7. Prestationstyper och kostnader inom Prognoser (tkr)

	2017	2016	2015
Prognoser	21 659	21 798	24 116
Remisser	589	500	229
Summa Prognoser	22 248	22 298	24 345

Kostnaderna för verksamhetsområdet brukar vara relativt stabila mellan åren. Det är oftast oförutsedda personalförändringar som påverkar kostnadsbildningen.

⁶⁶ Konsoliderad bruttoskuld i offentlig förvaltning. Summan av skulder i statlig och kommunal förvaltning och i sociala trygghetsfonder (ålderspensionssystemet) minus skulder mellan dessa delsektorer.

4.2 Prognoser – statens budget och de offentliga finanserna

Vi har publicerat en fullständig kort- och medelfristig prognos vid fyra tillfällen under 2017.⁶⁷ Omfattningen på texterna i rapporterna varierar mellan publiceringstillfällena även om vi redovisar en fullständig kort- och medelfristig prognos vid alla tillfällen.

Under året har vi förbättrat och utvecklat analyserna, metoderna och prognosmodellerna inom flera prognosområden. Det arbetet sker kontinuerligt. För att öka träffsäkerheten har vi under året bland annat utvecklat den mikrosimuleringsmodell som används i prognoserna för hushållens inkomstskatter. Vi delar nu på ett bättre sätt upp utbetalda pensioner på pris och volym. Vi har också justerat metoden vad gäller prognosen för hushållens reala kapitalvinster. Vi gör nu en aktiv bedömning av storleken på de reala kapitalvinsterna hela året innan det aktuella budgetåret. Tidigare övergick vi till att göra en bedömning först under hösten året innan. För framförhållande år sätts prognosen på hushållens kapitalvinster till den långsiktiga nivån i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP), liksom tidigare. För att kvalitetssäkra prognosen på kapitalvinsterna har vi även kompletterat den tidigare modellen med ytterligare en modell. Vidare har utvecklingsarbetet att föra över makroprognosen till en ny programvara fortsatt.

4.2.1 Fördjupade analyser

Under 2017 har vi genomfört fördjupade analyser och utvecklingsinsatser för att belysa intressanta frågeställningar och stärka kvaliteten i prognoserna. De fördjupade analyserna har presenterats som fördjupningsavsnitt i prognospublikationerna. Nedan ges en sammanfattning av de fördjupningar som genomfördes under året.

Beskattning av förmånsbilar

I ett fördjupningsavsnitt i aprilprognosen redovisade vi hur värdet på bilförmåner har utvecklats. De beräkningar vi gjorde visade att förmånsvärdet i dag är betydligt lägre än den faktiska bilkostnaden, vilket gynnar den privata ekonomin för de som har förmånsbil men missgynnar de offentliga finanserna. Vi visade också att det är betydligt fler

Inom stabilitets- och tillväxtpakten finns ett krav om att Maastrichtskulden inte får överstiga 60 procent av BNP.

⁶⁷ ESV 2017:44, 2017:56, 2017:64, 2017:69 Prognos – statens budget och de offentliga finanserna.

män än kvinnor som har förmånsbil och att det finns flest bilförmåner hos de med höga inkomster. Vi påpekade också att en för lågt värderad förmån strider mot principen om enhetlig beskattning och innebär att skattesystemet inte är neutralt i förhållande till olika handlingsalternativ.

Utmaningar och målkonflikter i drivmedelsbeskattningen

I ett fördjupningsavsnitt i novemberprognosen redovisade vi en analys av hur skatteintäkterna från energi- och koldioxidskatterna har utvecklats över tiden, hur de senaste skatteändringarna påverkar utvecklingen framöver samt vilka utmaningar det finns på sikt. Under 2000-talet har intäkterna från energi- och koldioxidskatter minskat som andel av BNP eftersom användningen av fossil bensin och diesel har sjunkit. Det medför minskade utsläpp av växthusgaser men innebär också att skattebaserna och därmed skatteintäkterna minskar. Skattesatserna på bensin skrivs dock upp med konsumentprisindex (KPI) plus 2 procentenheter varje år vilket höjer skatteintäkterna även om skattebasen minskar. Regeringens förslag att införa en plikt att öka inblandningen av biodrivmedel samtidigt som skattebefrielsen för dessa slopas är ytterligare ett led i att se till att utsläppen minskar utan att skatteintäkterna urholkas. På sikt kommer dock även detta förslag att möta utmaningar i form av krympande skattebasen.

Samma inkomst men olika skatt

I novemberprognosen hade vi ytterligare ett fördjupningsavsnitt som visar på den ökade komplexiteten i beskattningen av förvärvsinkomster och hur ett antal förändringar i beskattningen påverkar skatteuttaget. Det har skett stora förändringar i beskattningen av förvärvsinkomster sedan skattereformen 1991. I dag varierar skatteuttaget inte enbart med nivån på inkomsten utan även med ålder och vilken typ av ersättning det är så i praktiken finns det fem olika skatteskalor. Medan skattesystemet 1991 fokuserade på enkelhet och enhetlighet är dagens skattesystem utformat för att styra de skattskyldigas beteende och därigenom nå vissa politiska mål. Det gör skattesystemet mer komplicerat och svåröverskådligt. ESV påpekar att man måste väga fördelarna med ökad träffsäkerhet mot enkelheten och överskådligheten i ett mer generellt skattesystem.

4.3 Analys av resultatet inom området Prognoser

Resultatet inom verksamhetsområdet Prognoser analyseras utifrån precisionsresultatet i den årliga prognosutvärderingen. Prognosutvärderingen innehåller många jämförelser som är relevanta ur olika aspekter. Vi gör även en analys av tillförlitligheten i prognoserna.

Den utvärdering⁶⁸ ESV gjorde under våren 2017 av prognoserna för 2016 visar att prognosfelet vad avser BNP och finansiellt sparande var relativt stort 2016 jämfört med andra år. Andra prognosinstitut gjorde liknande prognosfel. Förklaringen är främst att offentlig konsumtion underskattades, bland annat till följd av det stora antalet asylsökande som kom under hösten 2015, samt att skatteinkomsterna från hushållens kapitalvinster blev betydligt högre än beräknat inledningsvis. Att kapitalvinsterna blev högre än väntat beror på vissa tillfälligheter och på att kapitalvinsterna är volatila och svåra att prognostisera. ESV:s metod är därför att inledningsvis räkna med att kapitalvinsterna uppgår till ett historiskt genomsnitt som andel av BNP. Det är mest väntevärdesriktigt. Det innebär att utfallet kan avvika kraftigt från prognosen vissa år. Se en mer detaljerad analys av prognosavvikelserna för 2016 i kommande avsnitt.

4.3.1 Generellt om tillförlitligheten i prognoserna

Som nämnts ovan var prognosfelet i ESV:s prognoser för 2016 relativt stort, framför allt vad gäller skatteinkomsterna och därmed det finansiella sparandet.

Även 2015 underskattades det finansiella sparandet till följd av att främst kapitalskatterna blev högre än väntat. Utgifterna underskattades inledningsvis medan BNP-tillväxten underskattades vid alla prognostillfällen.

År 2014 överskattades BNP-tillväxten och det finansiella sparandet inledningsvis, men från och med hösten 2013, det vill säga, ett och ett halvt år innan det första utfallet, låg prognoserna relativt nära utfallet.

Enligt Konjunkturinstitutets (KI) utvärdering av prognoserna för 2012-2016⁶⁹ för olika prognosmakare ligger ESV:s prognoser relativt nära medelfelet för de flesta variabler. I vissa fall något under medelfelet och i andra fall något över. Vi har inte sett några tecken på systematiska fel i våra prognoser. Till viss del kan prognosfelen i ESV:s prognoser bero på att vi, i enlighet med vårt uppdrag, utgår från oförändrade regler eftersom prognosen skall

⁶⁸ ESV 2017:53 Prognosutvärdering 2016.

⁶⁹ Specialstudie 56: Utvärdering av makroekonomiska prognoser.

vara underlag för politiken. Det innebär att det finansiella sparandet ofta underskattas på lite längre sikt.

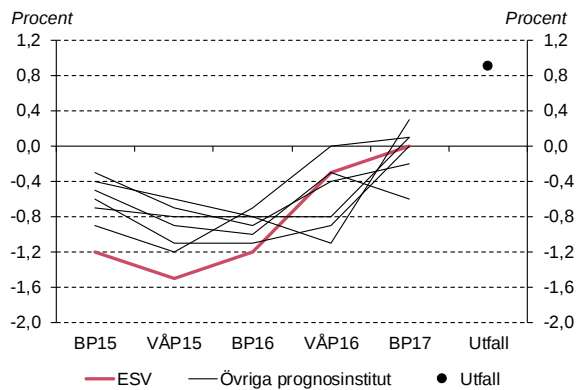
4.3.2 Analys av prognosavvikelser

ESV:s prognoser för BNP och offentliga sektorns finansiella sparande jämfördes med prognoser från andra statliga prognosinstitut och de största svenska bankerna två år bakåt i tiden. ESV:s prognos för lönesumman jämfördes också med regeringens och KI:s prognoser. För samma period jämfördes också ESV:s prognoser för budgetens skatteintäkter, inkomster och utgifter med regeringens prognoser. Dessutom gjordes en mer detaljerad analys av hur ESV:s prognoser för makroekonomiska variabler, skatteintäkter och takbegränsade utgifter förändrades över tiden, från september 2014 till slutet av 2016.

Det finansiella sparandet underskattades

Det finansiella sparandet underskattades av samtliga prognosinstitut vid alla prognostillfällen. Underskattningen beror främst på att prognoserna för inkomsterna var för låga.

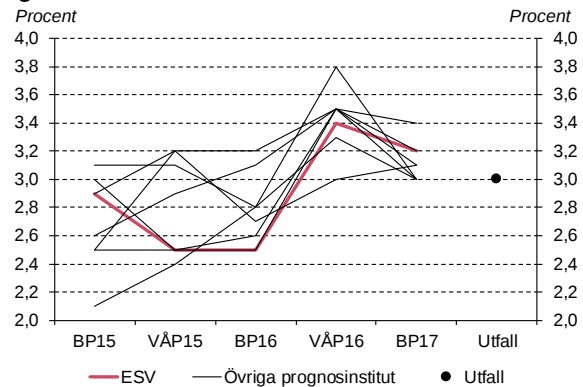
Diagram 1. Finansiellt sparande i offentlig sektor 2016

Prognosen för BNP-tillväxten

De statliga prognosinstituten låg under hösten 2014 relativt nära utfallet för BNP-utvecklingen, medan bankerna underskattade tillväxten. Mönstret i revideringarna av prognoserna skiljer sig ganska mycket mellan de olika prognosinstituten. Gemensamt var dock att BNP reviderades upp kraftigt av samtliga mellan hösten 2015 och våren 2016. Det berodde i huvudsak på att offentlig konsumtion höjdes till följd av det stora antalet asylsökande under hösten 2015. Prognoserna justerades dock för mycket och alla prognosmakare utom Swedbank låg för högt under våren 2016. Under hösten sänktes prognoserna och låg då relativt nära utfallet.

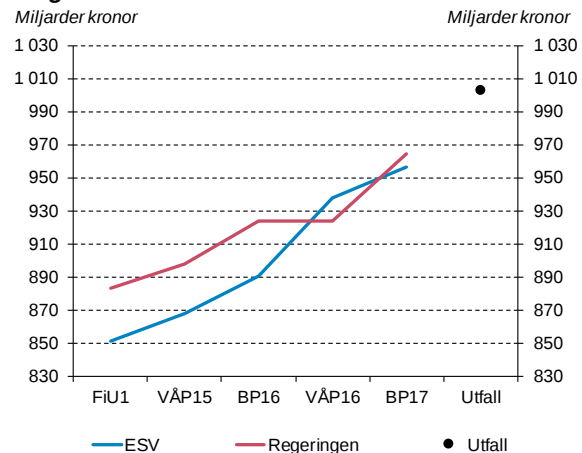
Diagram 2. BNP-tillväxt 2016

ESV och regeringen underskattade inkomsterna

Både ESV och regeringen underskattade kraftigt de totala inkomsterna i budgeten inledningsvis. Hösten 2014 var ESV:s prognos för de totala inkomsterna drygt 150 miljarder kronor lägre än utfallet. Regeringens prognos var drygt 120 miljarder kronor lägre än utfallet. Det var främst inkomsterna från olika skatter som underskattades, inte minst inkomsterna från kapitalbeskattning, som var för låga. En förklaring till skillnaden mellan ESV:s och regeringens avvikelse är att regeringen vanligtvis räknar med en schablonmässig inkomst från försäljning av egendom. ESV har som princip att endast räkna med faktiska beslut. Försäljningsinkomsterna under 2016 var dock marginella. Det innebär att regeringen låg för högt på försäljningsinkomsterna, vilket motverkade underskattningen av skatteinkomsterna.

Diagram 3. Totala inkomster 2016

Under 2015 och 2016 reviderade ESV och regeringen upp prognoserna så att de hamnade närmare utfallet. Utfallet underskattades ändå med cirka 40 miljarder kronor av båda så sent som under hösten 2016. Detta berodde framför allt på att företag

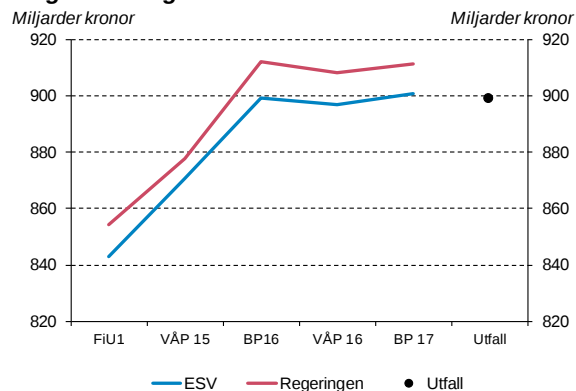
och privatpersoner placerade pengar på skattekontot, då räntan där var förhållandevis förmånlig. Detta medförde att ESV och regeringen underskattade storleken på skatteperiodiseringarna. Dessa placeringar påverkade inkomsterna med i storleksordningen 35 miljarder kronor.

De takbegränsade utgifterna underskattades initialt

Både regeringen och ESV underskattade initialt budgetens takbegränsade utgifter. Från och med hösten 2015 överskattade dock regeringen utgifterna samtidigt som ESV låg nära utfallet.

Att prognoserna vid de första tillfällena var mycket lägre än utfallet förklaras bland annat av att utgifterna för migration och integration samt sjukförsäkring underskattades av både regeringen och ESV. Utgifterna för migration och integration underskattades till följd av den oväntat stora ökningen av antalet asylsökande under hösten 2015, vilket kraftigt ökade utgifterna för 2016. Prognoserna för de totala utgifterna reviderades upp under 2015. ESV:s prognos låg i nivå med utfallet från och med hösten 2015 medan regeringen låg över utfallet.

Diagram 4. Utgiftsområden exklusive räntor 2016

5 Verksamhetsområde Informationssystemet Hermes

5.1 Verksamhetsöversikt

Hermes är ett integrerat informationssystem för staten och fungerar både som ett arbetsverktyg och en informationskälla. Hermes möjliggör ett samlat flöde från det att myndigheterna lämnar in prognoser till att regeringen utfärdar regleringsbrev och vidare till insamlandet av utfallsuppgifter i statsredovisningen. Dessutom sker insamling av enkätuppgifter för myndigheternas EA-värdering, avgiftsbelagda verksamhet och internrevision via Hermes. ESV förvaltar och utvecklar Hermes Statsredovisning och enkätapplikationer samt är teknisk systemleverantör för Regeringskansliet (RK) Statsbudgetstöd efter samråd med Regeringskansliet och i enlighet med dess behov.

Systemet består av RK Statsbudgetstöd, Hermes Statsredovisning och enkätapplikationer. Det finns gemensamma stödfunktioner med navigeringsmeny och behörighetsadministration.

Verksamhetsområdet Informationssystemet Hermes består av prestationsområdet Systemförvaltning. Systemförvaltning är indelat i prestationstyperna Drift, Användarstöd, Förvaltningsutveckling och Nyutveckling.

Figur 4. Verksamhetsområdets indelning

ESV redovisade i januari, enligt uppdrag i ESV:s instruktion, en arbetsplan⁷⁰ för verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Tabell 8. Prestationstyper och kostnader inom verksamhetsområdet Informationssystemet Hermes (tkr)

	2017	2016	2015
Systemförvaltning			
Drift	12 036	15 082	14 455
Användarstöd	5 239	5 016	3 963
Förvaltningsutveckling	23 791	21 929	18 287
Nyutveckling	5 458	6 173	4 830
Summa Informations-systemet Hermes	46 524	48 200	41 535

70 ESV dnr. 3.2–56/2017.

Det ekonomiska utfallet 2017 är 1,7 miljoner lägre än föregående år. Det beror på att ambitionen har sänkts gentemot den relativt höga nivån 2016 och att antalet producerade timmar för Hermes därmed har minskats.

5.2 Drift

ESV bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete av Hermes driftmiljö och driftorganisation, för att säkerställa att systemet är stabilt och har hög tillgänglighet. Under året har vi arbetat med att upprätthålla en modern plattform, säkerhet och prestanda, bland annat uppdaterat skalskyddet, fortsatt införande av automatiska leveranser samt utvecklat befintliga rutiner och processer och delat upp nätverket i mindre enheter.

Ett driftstopp har inträffat under året och har rapporterats som avvikelse till Regeringskansliet. Vi jobbar med att ta fram en långsiktig lösning tillsammans med leverantören för att undvika driftstopp i framtiden

Tabell 9. Tillgänglighet/drift i Informationssystemet Hermes

	2017	2016	2015
Tillgänglighet %	99,99	99,95	100
Antal driftstopp	1	3	0
Total tid för driftstopp	20 min	3 tim, 13 min	0

5.3 Användarstöd

För att stödja Hermesanvändarna på myndigheter och departement tillhandahåller ESV användarstöd i form av support, dokumentation och utbildningar.

Tabell 10. Antal aktiva användare och supportärenden i Informationssystemet Hermes

	2017	2016	2015
Antal aktiva användare			
Regeringskansliet	510	529	445
Myndigheter	1 093	1 031	1 075
Totalt antal aktiva användare	1 603	1 560	1 520
Antal supportärenden			
Regeringskansliet			
Regleringsbrev	343	353	400
Statens budget	305	353	278
Portalen och övrigt	69	78	81
Myndigheter			
Statsredovisning	468	481	430
Portalen och övrigt	210	217	260
Statens budget och Regleringsbrev	91	127	104
Övriga			
Supportärenden till icke Hermes användare ⁷¹	63	40	51
Totalt antal supportärenden	1 549	1 649	1 604
Kostnader för support	4 893	4 604	3 579

ESV:s Hermessupport ger stöd och hjälp till användare i Hermes och är tillgänglig under kontorstid alla arbetsdagar. Proaktivt arbete, så som upprätta, komplettera och uppdatera textguider har genomförts.

Trenden de sista fem åren har varit sjunkande antal supportärenden men 2016 såg vi en mindre ökning. För 2017 är det återigen en nedgång av antalet ärenden jämfört med de två tidigare åren. Förändringarna, såväl ökningarna som minskningarna inom respektive kategori, är av mindre karaktär och kan inte härledas till någon särskild orsak.

Kostnaderna är i stort sett de samma som för 2016. Under året har personal från supporten deltagit i ett för ESV gemensamt projekt avseende Effektiv Rådgivning.

Tabell 11. Antal utbildningar inom Informationssystemet Hermes

Utbildningsinriktning	2017	2016	2015
Statsredovisning			
Antal tillfällen	2	3	2
Antal deltagare	30	34	20
Statens budget			
Antal tillfällen	7	4	5
Antal deltagare	55	50	45
Regleringsbrev			
Antal tillfällen	2	4	3
Antal deltagare	25	44	30
Totalt antal tillfällen	11	11	10
Totalt antal deltagare	110	128	95
Kostnad för utbildning	346	412	384

Varje år erbjuds anställda på myndigheter och inom Regeringskansliet ett antal standardutbildningar i Hermessystemet. Detta för att öka förståelsen för hur Hermes fungerar, hur användarna ska registrera information och hur den inrapporterade informationen används.

Samtliga kurser utom kursen Statsredovisning beslutas och administreras av Regeringskansliet. Kostnadsnivån är lägre än 2016 vilket beror på att ingen förändring eller utveckling av utbildningarna har skett 2017 vilket orsakade en högre kostnadsnivå 2016.

5.4 Förvaltningsutveckling

ESV arbetar kontinuerligt med att upprätthålla funktionalitet, tillgänglighet, datariktighet och prestanda i Hermes. Vi gör löpande anpassningar till nya webbläsare och ser över den tekniska plattformen för att behålla ett stabilt och förvaltningsbart system.

Under året har vi fortsatt förbättra systemets användbarhet som inleddes 2015. För systemstödet till Regeringskansliet är det huvudsakliga målet att stödja en effektivare framtagning och uppföljning av statens budget. Även ökad spårbarhet och bättre informationskvalitet är prioriterat. För myndigheternas systemstöd ligger fokus på att öka effektiviteten i framtagningen av statsredovisningens beslutsunderlag.

⁷¹ Avser personer som inte är Hermes användare som har frågor om Hermes och där det läggs upp ett supportärende.

5.5 Nyutveckling

Utvecklingsarbetet går ut på att tillföra systemet ny funktionalitet och att göra utredningar och förstudier. Precis som inom området Förvaltningsutveckling har årets nyutveckling huvudsakligen ägnats åt förbättringar av Hermes användbarhet. Vi har under året etappvis levererat ny och förbättrad funktionalitet till användarna.

5.6 Extern bedömning inom området Informationssystemet Hermes

ESV har en gemensam överenskommelse⁷² med Regeringskansliet i syfte att tydliggöra ansvarsfördelning och roller. Den innehåller sedan april 2017 ett antal mål och måtetal inom områdena förvaltning och utveckling, drift och användarstöd och redovisas månadsvis. Under 2017 har målen huvudsakligen nåtts⁷³, exempelvis för tillgänglighet, utebliven dataförlust och supportverksamhet. Målet för svarstider har inte uppnåtts vissa månader. Sammantaget visar Regeringskansliets bedömning av nöjdhet med leveranserna 7,0-8,0 på en 10-gradig skala.

⁷² ESV dnr 2018-00111.

⁷³ Ibid.

6 Verksamhetsområde EU-revision

6.1 Verksamhetsöversikt

ESV är Sveriges nationella revisionsorgan för EU-medel och ska främja en effektiv och korrekt hantering av EU-medel i Sverige. I huvudsak innebär uppdraget att ESV ska granska att förvaltnings- och kontrollsystemen för EU:s olika fonder lever upp till de krav som EU-kommissionen ställer. ESV ska också granska och kontrollera att de utgifter som deklarerats till EU-kommissionen berättigar till stöd och har gått till rätt ändamål. Våra årliga revisionsrapporter är ett underlag till regeringens nationella intygande av EU-medelshanteringen i Sverige.

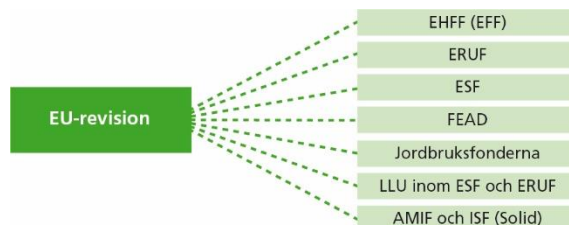
Uppdraget som nationellt revisionsorgan definieras av EU:s regelverk, dessutom är god internationell revisionssed styrande för hur vi genomför uppdraget. EU-kommissionen har i sitt regelverk fastställt krav för hur uppdraget ska genomföras.

Sammanlagt får Sverige varje år ungefär 10 miljarder kronor från EU:s budget för EU-fonder med delad förvaltning. Det innebär att respektive medlemsstat ansvarar för att förvaltningen motsvarar de krav som EU ställer. Delad förvaltning innebär som regel att projekten som finansieras av respektive fond får nationell medfinansiering som uppgår till ungefär samma belopp som stödet från EU. Detta gäller dock inte för stöden inom Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ), som enbart finansieras av EU-kommissionen.

6.1.1 Verksamhetsområdets indelning

Vi har delat in verksamhetsområdet EU-revision utifrån de fonder där vi genomför revision. För alla fonder förutom jordbruksfonderna har vi under året bedrivit verksamhet inom två programperioder, dels programperioden 2007–2013, dels perioden 2014–2020. För programperioden 2007–2013 har vi avslutat revisionsarbetet genom att avge avslutande rapporter och uttalanden för hela programperioden för respektive program till EU-kommissionen.

Figur 5. Verksamhetsområdets indelning

Från och med 2017 används endast prestationstyp per fond. Vi har tidigare gjort en uppdelning i programperiod. Förändringen påverkar inte jämförelsevärdena per fond.

6.1.2 ESV verkar för en effektiv och ändamålsenlig hantering av EU-medel i Sverige

ESV verkar för en effektiv och korrekt hantering av EU-medel i Sverige på flera sätt. Förutom att genomföra uppdraget som nationellt revisionsorgan arbetar vi med proaktiva aktiviteter i samarbete med ansvariga myndigheter. Syftet med detta arbete är nå en ömsesidig förståelse bland alla involverade myndigheter hur den svenska förvaltningen utifrån våra respektive uppdrag och ansvar på ett effektivt sätt ska följa EU:s krav på förvaltning och kontroll. Vår avsikt är att på så sätt förebygga att finansiella fel uppkommer och att verka för att hantering blir ändamålsenlig. Genom detta arbete bidrar ESV till kontroll över statens finanser.

Vi kommunicerar resultaten från granskningsarbetet till såväl de ansvariga myndigheterna som andra intressenter som deltar i styrningen av dessa medel i Sverige. Vi har under året kommunicerat resultaten av revisioner och de slutsatser vi dragit vid olika möten och seminarier med ansvariga myndigheter samt med andra myndigheter som deltar i förvaltningen och med Regeringskansliet.⁷⁴

Under året har EU-kommissionen fortsatt sin översyn av de gemensamma regelverken för den delade förvaltningen. Vi har i olika sammanhang bidragit med både våra synpunkter på hur regelverken kan utvecklas och spridit våra erfarenheter om hur vi genomför revisionsuppdraget för att verka för en effektiv och ändamålsenlig förvaltning. Under året har vi vid olika seminarier och möten med övriga medlemsstater⁷⁵ delat våra erfarenheter av

⁷⁴ ESV dnr 2018-00046, 2018-00022, 2018-00071.

⁷⁵ ESV dnr 2017-01695, 2017-00743.

att genom ett proaktivt arbetssätt bidra till en bättre förvaltning.

Vi har bidragit med våra synpunkter till Regeringskansliet som deltar i arbetet med EU-kommissionen. Våra synpunkter inriktar sig mot hur EU:s regler för den delade förvaltningen kan utvecklas till förmån för en mer proportionell revision.⁷⁶ Vi har även på andra sätt bidragit proaktivt i diskussioner med ansvariga myndigheter för att förebygga att fel uppkommer. Löpande under året har vi bistått ansvariga myndigheter med vår kunskap i frågor om EU- och de nationella regelverken för fondmedlen och vår syn på tolkning av dessa för att den svenska förvaltningen ska genomföras effektivt och ändamålsenligt.

ESV deltar i rådet för skydd av EU:s finansiella intressen, SEFI-rådet. Rådet är inrättat av regeringen och ansvarar för att samordna åtgärder i Sverige mot bedrägerier och andra missbruk av EU-relaterade medel. ESV informerar i dessa sammanhang om resultat och slutsatser av vårt revisionsarbete och bidrar med vår analys om åtgärder för att förebygga och förhindra felaktig användning av medlen.

6.1.3 Ekonomisk analys

Tabell 12 visar att den samlade kostnaden för EU-revision minskat jämfört med föregående år. Verksamheten inom den nya programperioden 2014–2020 pågår i större omfattning än tidigare, samtidigt har inte programmen ännu nått marschfart. Genomförandet i programmen var mer begränsat under de första åren. I uppstarten av den nya perioden genomförs projekt inom flera program i form av förstudier med förenklad kostnadsredovisning och många projekt erhåller förskott. De redovisningar som ansvariga myndigheter gjort till EU-kommissionen innehåller även färre utbetalningar. Dessa omständigheter minskar behovet av projektrevisioner. Kostnaden för revision har därmed minskat för flera fonder under året.

Den gamla programperioden avslutades i mars 2017. Avslutsarbetet bestod i huvudsak av att genomföra granskningar av programmets avslutande redovisningar och vi genomförde bara enstaka kompletterande granskningar av projekt. Det begränsade de resurser vi lade på avslutet.

Vår samlade kostnad för revision inom EHFF har sjunkit under året eftersom vi granskat färre projekt.

Tabell 12. Prestationstyper och kostnader inom verksamhetsområdet EU-revision (tkr)

	2017	2016	2015
Fond			
EHFF (EFF)	2 005	3 758	4 822
ERUF	11 807	12 402	11 205
ESF	2 296	3 556	4 063
FEAD	832	392	14
Jordbruksfonderna	14 345	14 778	13 385
LLU inom ERUF och ESF	815	606	338
AMIF och ISF (Solid)	3 223	2 841	3 286
Summa	35 323	38 333	37 112

6.2 Årets revisionsarbete

Vi redovisar vårt arbete utifrån tre grupperingar av fonder som tillämpar regler som utgår från ett likartat regelverk. Mellan grupperna skiljer sig EU:s regelverk åt avseende exempelvis räkenskapsårets indelning, revisionsarbetets omfattning och EU:s krav på hur det ska genomföras.

EU-kommissionen har för samtliga fonder inom den delade förvaltningen fastställt den acceptabla nivån för finansiella fel till två procent. I det fall förvaltningen av en fond inte är tillfredsställande ställer EU-kommissionen krav på mer omfattande granskning än för de delar som ligger under den acceptabla nivån. För samtliga fonder i programperioden 2014-2020 rapporterar vi i februari, året efter räkenskapsåret, vårt arbete och slutsatser till EU-kommissionen. Därefter rapporterar vi till regeringen.

6.2.1 ESF, FEAD, ERUF, EHFF (EFF)

Uppdraget som revisionsmyndighet för programmen inom Europeiska socialfonden (ESF), Fonden för de mest utsatta (FEAD) Europeiska regionalfonden (ERUF) Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF/EFF) utförs under en programperiod på sammanlagt sju år och utgår från EU-kommissionens regelverk för varje fond. För dessa fonder är kraven i regelverken lika mellan fonderna men regelverken skiljer sig åt mellan programperioderna.

Under årets första del var arbetet inriktat på att avsluta programperioden för 2007-2013. Arbetet omfattade att granska programmets slutliga redovisning gentemot EU-kommissionen och att utfärda ett uttalande över förvaltningen för hela perioden. Den avslutande rapporteringen skedde i mars

⁷⁶ ESV dnr:20018-00049.

till EU-kommissionen.⁷⁷ Vår slutsats var med rimlig säkerhet att ansvariga myndigheters ansökan om slutlig utbetalning var fri från finansiella fel av väsentlig betydelse. Vi konstaterade även att de kontroller som ansvariga myndigheter hade inrättat fungerade tillfredsställande.

I den nya programperioden, 2014–2020 genomför vi årliga avslut av programmen. Programmen redovisar sin verksamhet och sina utgifter för ett räkenskapsår som löper mellan 1 juli och 30 juni. Ansvariga myndigheter och revisionsmyndigheten rapporterar till EU-kommissionen i februari året efter. I början av 2017 år rapporterade vi våra årsrapporter och utlåtanden till EU-kommissionen för räkenskapsåret mellan 1 juli 2015 till 30 juni 2016.⁷⁸ Den verksamhet som programmen genomförde under räkenskapsåret var begränsad och huvuddelen av programmen redovisades inga utgifter till EU-kommissionen. Våra uttalanden innehöll därmed ingen bedömning av betalningar till projekt finansierade av EU-medel.

Årets revisionsarbete omfattar räkenskapsåret 1 juli 2016 till 30 juni 2017. I syfte att uttala oss om den redovisning som ansvariga myndigheter gör till EU-kommissionen är laglig och korrekt, har vi under året granskat ett urval av de projekt som fått stöd. Vi har även granskat förvaltnings- och kontrollsystemet som myndigheterna inrättat för att bedöma om det är effektivt. Fokus i dessa revisioner har framförallt legat på områden där EU-kommissionen utökade sina krav på förvaltningen. För huvuddelen av programmen bedömer vi att förvaltningssystemen fungerar tillfredsställande. De brister vi iakttagit rör bland annat bristande dokumentation av rutiner för att attestera utgifter, hantering av behörigheter och utveckling av ny funktionalitet inom de it-baserade förvaltningssystemen.

Vi väljer ut vilka projekt vi ska granska genom slumpmässiga urval för att kunna beräkna en representativ andel för finansiella fel. Vi besöker som regel varje utvalt projekt. I granskningen gör vi både en bedömning av att projektet genomförts enligt beslutet om stöd som ansvarig myndighet fattat och av att utgifterna som redovisats är lagliga och korrekta. Våra granskningar avslutas med en rapport till den ansvariga myndigheten. Vi bedömer hur stor del av de utgifter som tidigare redovisats till EU-kommissionen som är felaktiga. Inför det årliga avslutet av räkenskapsåren har ansvariga

myndigheter möjlighet att korrigera sin redovisning utifrån de finansiella fel vi identifierat. ERUF innehåller förutom de nio regionala svenska programmen även olika gränsöverskridande program, så kallade territoriella program. För dessa program inrättas vanligtvis en grupp av revisorer från de länder som deltar i programmet. Vi har under året lett arbetet för de grupper där förvaltningsmyndigheten för programmet är placerad i Sverige. Ett möte per program har hållits.⁷⁹ ESV har också under året företrätt medlemsstaten Sverige i de grupper av revisorer som instiftats för de territoriella program där Sverige deltar, men där förvaltningsmyndigheten inte är placerad i Sverige.⁸⁰

I samband med det årliga avslutet av räkenskapsåret rapporterar ESV till EU-kommissionen.⁸¹ Vi redogör för årets revisionsarbete och uttalar oss om räkenskaperna är legala och korrekta, om förvaltnings- och kontrollsystemet fungerat tillfredsställande om årsräkenskaperna är rättvisande och om det finns något som talar emot den egna förvaltningsförklaringen som ansvariga myndigheter avger över sin hantering av EU-medel

ESV:s uttalanden är en del i den bedömning som EU-kommissionen gör av förvaltningen i Sverige. De ligger även till grund för den avslutande utbetalningen för den gamla programperioden av EU-medel till Sverige för respektive program och för EU:s godkännande av de årliga räkenskaperna och deras utbetalning till Sverige i den nya perioden.

I enlighet med det Interinstitutionella avtalet⁸² rapporterade vi den avslutande årliga översikten för 2016 och 2017 års revisioner och redovisningar för medlemsstaten Sveriges räkning, i februari 2017 till EU-kommissionen.⁸³ Avtalet gäller för programperioden 2007–2013.

6.2.2 Jordbruksfonderna

ESV utför uppdraget som attesterande organ för de två jordbruksfonderna, EGFJ och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), genom löpande revision. Varje räkenskapsår⁸⁴ avslutas med att ESV avger en årlig attesteringsrapport, revisionsuttalanden över Jordbruksverkets förvaltningsförklaring och ett revisionsuttalande över årsräkenskaperna.

Under året har vi utfört löpande revision av både EGFJ och EJFLU. Vår årliga rapport med uttalanden över räkenskapsåret, oktober 2015 till oktober

77 ESV dnr 6.2-4/2016, 6.2-5/2016, 6.2-6/2016, 6.2-7/2016, 6.2-8/2016, 6.2-32/2016, 6.2-74/2016, 6.3-355/2016.

78 ESV dnr 6.2-48/2016, 6.2-31/2016, 6.2-20/2016, 6.2-19/2016, 6.2-18/2016, 6.2-16/2016, 6.2-17/2016, 6.2-34/2016, 6.2-47/2016, 6.2-33/2016.

79 ESV dnr 2018-00056, 2018-00055, 2018-00054, 2018-00053.

80 ESV dnr 2017-01031, 576/2017, 2018-00024, 2018-00021, 2018-00014.

81 ESV dnr 2017-01686, 2017-01731, 2017-01715, 2017-01404, 2017-01654, 2017-01719, 2017-01646, 2017-01645, 2017-01640.

82 Interinstitutionella avtalet 2006/c 139/01 artikel 44.

83 ESV dnr 6.3-39/2017.

84 Ett ordinarie räkenskapsår omfattar tiden 16 oktober år 1 till 15 oktober år 2.

2016, lämnades i februari 2017 till EU-kommissionen.⁸⁵

Resultatet av våra granskningar visar att de redovisade utgifterna för båda fonderna var korrekta och inte innehöll några finansiella fel av väsentlig betydelse. Vi bedömde även att de kontroller som ansvariga myndigheter, Jordbruksverket och länsstyrelserna, utför håller en acceptabel nivå för huvuddelen av fonderna. Däremot kunde vi inte lämna någon bedömning av tillförlitligheten i de kontroller som ansvariga myndigheter utför inom den del av EJFLU som bland annat omfattar jordbrukarstöden. Jordbruksverkets statistik över utförda kontroller och resultatet för dessa var inte fullständig i samband med vår rapportering till EU-kommissionen i februari. Därmed avstod vi från att uttala oss om den förklaring om förvaltningens tillförlitlighet och effektivitet som ansvarig myndighet avger till EU-kommissionen för denna del av EJFLU. Våra bedömningar är ett av underlagen för EU-kommissionens godkännande att avsluta räkenskapsåret för Sverige.

Vårt arbete omfattar även att verifiera de kontroller som de ansvariga myndigheterna, Jordbruksverket och länsstyrelserna genomför. Jordbruksverket genomför på vårt uppdrag de omverifieringar, som rör länsstyrelsernas kontroller i fält. De vanligaste avvikelser vi identifierar vid dessa omverifieringar är att:

- gränserna på jordbruksskiften är felaktiga och behöver justeras så att de arealbaserade stöden blir korrekta
- mark inte uppfyller krav för att klassas som jordbruksmark och
- skötselvillkoren för mark inte uppfylls

Vi sammanfattar årets granskningar i en årlig rapport med uttalanden till EU-kommissionen i februari 2018.⁸⁶

6.2.3 Migration-, asyl och säkerhetsfonderna

För programmen inom asyl-, migration- och integrationsfonden (AMIF) och säkerhetsfonden (ISF) rapporterade vi i februari till EU-kommissionen resultaten av våra granskningar för räkenskapsåret som avslutades i oktober 2016.⁸⁷ De felaktigheter som ESV konstaterade vid granskningen har ansvarig myndighet korrigerat innan den slutliga redovisningen skett till EU-kommissionen. Den vanligaste orsaken till att vi bedömt utgifterna som fel-

aktiga är att stödmottagare redovisat personalkostnader felaktigt och inte följt reglerna för offentlig upphandling. För båda fonderna bedömde vi att de utgifter som ansvariga myndigheter i sin slutliga redovisning redovisat till EU-kommissionen var korrekta och legala. Vi konstaterade att de inte innehöll några finansiella fel av väsentlig betydelse.

Under året har vi genomfört granskningar av räkenskapsåret oktober 2016 till oktober 2017. Vi har både granskat delar av det system för förvaltning och kontroll som ansvariga myndigheter inrättat och ett urval av projekt för att bedöma om de utgifter som redovisas är lagliga och korrekta och om projekten genomförs i enlighet med beslutet som fattats av ansvarig myndighet. Slutligen granskar vi den ansvariga myndighetens ansökan om utbetalning av EU-medel som ställs till EU-kommissionen. Vi avslutar revisionsarbetet och sammanfattar resultaten i årliga rapporter med uttalanden till EU-kommissionen i februari 2018.⁸⁸

För fonderna inom migration-, asyl, integration och säkerhet (Solid) för programperioden 2007-2013 rapporterade⁸⁹ vi en avslutande årlig översikt enligt det Interinstitutionella avtalet till EU-kommissionen. Avtalet gäller för programperioden 2007–2013

6.2.4 ESV:s årliga rapportering till regeringen

Varje år rapporterar vi samlat till regeringen våra årliga rapporter och uttalanden som vi under det senaste året lämnat till EU-kommissionen. Vår årliga rapportering utgör ett underlag till regeringens utlåtande om hanteringen av EU-medel i Sverige. I februari⁹⁰ lämnade vi en samlad rapportering över de årliga rapporter som vi lämnat till EU-kommissionen under 2016 och början av 2017.

6.3 Extern bedömning av området EU-revision

Resultatet inom verksamhetsområdet EU-revision analyseras i första hand utifrån EU-kommissionens bedömningar. När de bedömt att verksamheten håller en tillfredsställande nivå ligger bedömningen kvar tills de får ny information som kan leda till en ny revision och ny bedömning. Dessa revisioner och bedömningar sker inte årligen. Under 2017 har EU kommissionen inte genomfört några nya bedömningar.

85 ESV dnr 6.3–216/2016.

86 ESV dnr 263/2017.

87 ESV dnr 6.2-48/2017, 6.2-35/2017.

88 ESV dnr.2018-00047, 2017-01708.

89 ESV dnr 6.3-31/2017.

90 ESV dnr 1.2-225/2017.

Europeiska revisionsrätten har under året granskat ESV:s arbete inom AMIF för 2016.⁹¹ Granskningen är en del i deras uttalande över EU-kommissionen arbete. Vi har ännu inte mottagit deras slutliga bedömning men vi har följt deras preliminära rekommendationer och bland annat förbättrat dokumentationen för vår granskning av vidarebosättningsmedel.⁹²

För programmen inom ERUF⁹³, ESF⁹⁴ och EFF⁹⁵ har EU-kommissionen tidigare år bedömt att ESV:s arbete är fungerande men att vissa förbättringar behövs. Det motsvarar nivå två på en fyrgradig skala.⁹⁶ Nivå ett och två innebär att EU-kommissionen kan förlita sig på det arbetet som vi utför. Vi har följt deras rekommendationer och kompletterat vårt arbete för de delar där de påpekat att vissa förbättringar behövs. De ansåg bland annat att vår granskning av att projekten följer reglerna om offentlig upphandling och statligt stöd, bör kompletteras i viss mån. Vidare ansåg de även att vi till viss del bör utöka informationen i våra årsrapporter. EU-kommissionen har inte återkommit med någon ny bedömning efter att vi vidtagit åtgärderna.

För programmen inom EGJF och EJFLU⁹⁷ har EU-kommissionen tidigare år bedömt att vissa delar behöver förbättras. De har dock inte värderat vårt arbete enligt en fastställd skala. Vi har följt deras rekommendationer och kompletterat vårt arbete och vår årliga rapport i den utsträckning de påpekat. De ansåg att vi bland annat bör utöka vår granskning av ansvarig myndighets kontroller på plats hos stödmottagarna och att vi i större utsträckning bör delta då ansvarig myndighet utför sina kontroller på plats. EU-kommissionen har inte återkommit med någon ny bedömning efter att vi vidtagit åtgärderna.

6.4 Återrapporteringskrav EU-revision

I detta avsnitt redovisas återrapporteringskraven för EU-revision enligt regleringsbrevet. Avsnittet avslutas med en sammanfattande analys.

Tabell 13 visar olika typer av intäkter samt totala kostnader för respektive fond. Finansieringen av EU-revisionen sker huvudsakligen via anslag och TA-medel. I de totala kostnaderna ingår även kostnader för verksamhet som är gemensam för samtliga eller grupper av fonder. Det handlar om kostnader för systemstöd, utvecklingsarbete för respektive programperiod samt analyser av nya regelverk samt metod-, kompetens- och kvalitets arbete.

Dessa kostnader är utfördelade på respektive fond utifrån antal program och antalet urval inför granskningar inom fonden.

Tabell 13. Intäkter och kostnader per fond

	2017	2016	2015
EHFF (EFF)			
Anslag	373	1 900	1 558
TA-medel	1 571	1 814	3 225
Övriga intäkter	44	39	104
Totalt intäkter	1 988	3 753	4 886
Totala kostnader	2 005	3 758	4 822
ERUF			
Anslag	9 558	9 771	9 951
TA-medel	2 233	2 502	989
Övriga intäkter	259	126	182
Totalt intäkter	12 050	12 399	11 122
Totala kostnader	11 807	12 402	11 205
ESF			
Anslag	1 776	2 670	3 359
TA-medel	463	850	653
Övriga intäkter	50	36	77
Totalt intäkter	2 289	3 556	4 089
Totala kostnader	2 296	3 556	4 063
FEAD			
Anslag	804	388	15
TA-medel	0	0	0
Övriga intäkter	18	4	0
Totalt intäkter	822	392	15
Totala kostnader	832	392	14
Jordbruksfonderna			
Anslag	13 914	14 653	4 115
TA-medel	0	0	0
Övriga intäkter	315	153	9 278
Totalt intäkter	14 229	14 806	13 393
Totala kostnader	14 345	14 778	13 385
LLU inom ERUF och ESF			
Anslag	788	599	354
TA-medel	0	0	0
Övriga intäkter	18	6	8
Totalt intäkter	806	605	362
Totala kostnader	815	606	338
AMIF och ISF (Solid)			
Anslag	3 068	2 803	3 208
TA-medel	0	0	0
Övriga intäkter	71	29	59
Totalt intäkter	3 139	2 832	3 267
Totala kostnader	3 223	2 841	3 285
Anslag	30 281	32 784	22 560
TA-Medel	4 267	5 166	4 867
Övriga intäkter	775	393	9 707
Totala intäkter EU-revision	35 323	38 343	37 134
Totala kostnader EU-revision	35 323	38 333	37 112

⁹¹ ESV dnr 2017-01506.

⁹² ESV dnr 2017-01506.

⁹³ ESV dnr 1.2-484/2014.

⁹⁴ ESV dnr 6.1-646/2014.

⁹⁵ ESV dnr 6.2-130/2013.

⁹⁶ Bedömningarna utgörs av skalan nivå 1 Fungerar väl, inga eller få mindre förbättringar behövs Nivå 2 Fungerar men vissa förbättringar behövs Nivå 3 Fungerar delvis, större förbättringar behövs Nivå 4 Fungerar ej.

⁹⁷ ESV dnr 1.2-459/2014.

Tabell 14 visar antal revisioner och rapporter samt nedlagd tid. Där vi redovisar antal avses färdigställda och expedierade revisioner och rapporter under året. Antalet timmar avser nedlagd tid under året som direkt hänför sig till fonderna och programmen.

Det avser huvudsakligen planering, granskningsarbete, dokumentation samt kommunikation med ansvariga myndigheter och EU-kommissionen

Tabell 14. Antal revisioner och timmar per fond

	2017		2016		2015	
	Antal	Timmar	Antal	Timmar	Antal	Timmar
EHFF (EFF)						
Projektrevisioner	4	302	30	1 587	33	1 867
Systemrevisioner	3	154	1	510	-	-
Årsrapporter	2	1 028	1	877	1	880
Designationsrapporter	-	-	-	-	1	370
ERUF						
Projektrevisioner	63	4 100	63	6 308	80	5 839
Systemrevisioner	17	1 239	13	1 605	12	630
Årsrapporter	12	2 723	6	1 335	6	959
Designationsrapporter	-	-	-	-	6	1 236
ESF						
Projektrevisioner	28	1 110	39	1 805	41	1 969
Systemrevisioner	1	107	3	284	-	-
Årsrapporter	2	510	1	813	1	483
Designationsrapporter	-	-	-	-	1	482
FEAD						
Projektrevisioner	4	164	-	-	-	-
Systemrevisioner	2	80	1	62	-	-
Årsrapporter	1	141	1	46	-	-
Designationsrapporter	-	-	-	-	-	-
Jordbruksfonderna						
Projektrevisioner*	451	7 652	458	7 200	294	3 750
Systemrevisioner	-	-	6	1 078	10	1 447
Årsrapporter	1	2 354	2	2 626	1	2 456
Designationsrapporter	-	-	-	-	-	-

Tabellen fortsätter på nästa sida

	2017		2016		2015	
	Antal	Timmar	Antal	Timmar	Antal	Timmar
LLU inom ERUF och ESF						
Projektrevisioner	6	116	-	-	-	-
Systemrevisioner	2	74	1	60	-	-
Årsrapporter	1	169	1	228	-	-
Designationsrapporter	-	-	-	-	1	209
AMIF och ISF (Solid)						
Projektrevisioner	518	547	-	495	14	1 147
Systemrevisioner	4	1 087	1	218	5	283
Årsrapporter	2	407	6	113	4	516
Designationsrapporter	-	-	-	-	2	561
Summa						
Projektrevisioner	1 074	13 991	590	17 395	462	14 572
Systemrevisioner	29	2 741	26	3 817	27	2 360
Årsrapporter	21	7 332	18	6 038	13	5 294
Designationsrapporter	-	-	-	-	11	2 858

* Inklusive omverifieringar

6.4.1 Sammanfattande analys

Den tid vi behöver lägga för revision varierar mellan fonderna och programmen, vilket i huvudsak beror på nedanstående faktorer:

- antalet förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats för att förvalta fonden och programmen, hur komplexa dessa system är och hur väl de fungerar,
- om flera program förvaltas inom samma system för förvaltning och kontroll,
- EU:s krav på hur revisionen ska genomföras skiljer sig mellan fonderna, och
- utformningen av stöden i fonden och programmen, hur komplex verksamhet som projekten bedriver samt om projekten tillämpar förenklad kostnadsredovisning.

Vi redovisar den nedlagda tiden och färdigställda rapporter per år. För vissa granskningar genomförs en del av arbetet ett år men rapporterna färdigställs året därpå.

Tid per projektrevision varierar mellan 1 och 76 timmar där projektrevisioner inom AMIF och Jordbruksfonderna kräver genomsnittligt minst tid per granskning och projektrevisioner inom ERUF och EHF kräver mest tid per granskning. De projekt som genomförs inom ERUF-programmen är generellt sett mer komplexa än de

inom andra fonder samtidigt som programmen bara i begränsad utsträckning använder förenklad kostnadsredovisning. Detta gör att vi lägger fler timmar för att granska dessa projekt än de inom övriga fonder. I avslutsarbetet för EFF inom programperioden 2007-2013 behövde vi jämfört med övriga fonder, utföra ett mer omfattande arbete för att säkerställa kvaliteten mellan våra redovisningar och Jordbruksverkets redovisning till EU-kommissionen. För programmet inom ESF har allt fler insatser övergått till förenklad kostnadsredovisning vilket medför att tidsåtgången för våra projektrevisioner fortsätter på en lägre nivå än tidigare år. Inom AMIF utgår vissa stöd i form av klumpsumma för genomförd åtgärd. En stor andel av vår granskning har rört dessa stöd som vi genomför med en förenklad revision. För AMIF och ISF färdigställdes rapporter under året där arbetet till viss del utfördes under föregående. Under 2017 färdigställdes däremot alla rapporter under innevarande år.

I likhet med projektrevisioner varierar tiden per systemrevision mellan 40 och 204 timmar. För dessa revisioner är det inom FEAD som vi under året använt minst resursinsats. Förvaltnings- och kontrollsystemet för denna fond är i huvudsak gemensamt med det för ESF vilket gör att den nedlagda tiden för revision per fond blir lägre då vi samordnar arbetet. På motsvarande

sätt drar vi nytta av att programmen inom EHFF och LLU förvaltas gemensamt. Vi drar även nytta av andra granskningar som rör flera program och fonder för att vårt arbete ska vara effektivt. På samma vis genomförde vi en enskild revision inom ERUF som berörde samtliga gränsöverskridande program där Sverige deltar och med förvaltande myndighet i annan medlemsstat än Sverige.

För ERUF har den genomsnittliga tiden per projektrevision sjunkit då ett stort antal förskott ingått i vår granskning av projekt som genomförs som finansiella instrument. Inom ESF tillämpar allt fler projekt förenklade krav på kostnadsredovisning, vilket leder till att den tid vi i genomsnitt lägger på att granska projekten fortsätter att minska. Inom dessa tre fonder har därmed kostnaden för vårt revisionsarbete minskat under året.

Inom Jordbruksfonderna har EU-kommissionen utökat sina krav på revisionsarbetet jämfört med tidigare år. Som en konsekvens ökar därför även arbetet med årsrapporten. Under året efterfrågade EU-kommissionen kompletteringar och klargöranden till vår tidigare årsrapportering. Det rörde den del av uppdraget som utökats med omverifieringar av tidigare kontroller utförda av ansvariga myndigheter. EU-kommissionens riktlinjer utvecklades och uppdaterades parallellt med att vi genomförde denna del av uppdraget.

Kostnaden för revision har sjunkit inom flera fonder. Det beror i huvudsak på att genomförandet av programmen fortfarande ligger i ett uppstartsskede där redovisningarna mot EU-kommissionen innehåller ett lägre antal projekt och att andra redovisningar enbart avser utbetalda förskott. Vår arbetsinsats begränsas då färre projektrevisioner genomförs och eftersom granskningen av förskotten är mindre komplex. Vår samlade kostnad för revision inom EHFF har sjunkit under året eftersom vi granskat färre projekt.

7 Övrig återrapportering

7.1 Avgiftsbelagd verksamhet

Tabellen nedan visar intäkter, kostnader, budget och utfall för ESV:s avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet i regleringsbrevet.

Sammantaget uppvisar den avgiftsbelagda verksamheten ett överskott på 1,35 miljoner kronor för 2017 och det ackumulerade överskottet uppgår till 9,4 miljoner kronor.

Ekonomisk styrning visar ett positivt resultat som är 0,2 miljoner kronor högre än avgiftsbudgeten i regleringsbrevet. Både intäkter och kostnader är något lägre än budgeten. ESV har enligt regleringsbrevet möjlighet att frångå principen om full kostnadstäckning i enskilda fall. Den möjligheten har inte använts under 2017.

Avgiftsområdet Administrativa system har ett överskott på 0,5 miljoner kronor. I avgiftsbudgeten beräknades ett nollresultat. Intäkterna är 2,5 miljoner kronor högre. I samband med verksamhetsövergången till Kammarkollegiet fakturerades samtliga utestående avgifter från ramavtalsleverantörerna, vilket innebär att utfallet omfattar fem kvartal. Kostnaderna är 2 miljoner kronor högre än budgeten. Det beror framförallt på upphandlingar som genomförts under året samt tillkommande arbete i samband med överprövningar. Generellt har även överföringen av verksamheten till Kammarkollegiet genererat högre kostnader än tidigare år.

ESV:s tjänsteexport visar ett underskott på 117 tusen kronor 2017 och det ackumulerade överskottet uppgår till 343 tusen kronor.

Tabell 15. Avgiftsbelagd verksamhet (tkr)

	2017	Budget 2017	2016	2015
Ekonomisk styrning				
Tidigare års över-/underskott	-2 673		- 5 042	- 5 952
Intäkter	13 822	14 300	13 958	12 700
Kostnader	12 850	13 550	11 589	11 790
<i>Varav kostnader som täcks av avgifter</i>				
	12 850		11 745	11 096
<i>Varav kostnader som täcks av anslag</i>	0		1 805	694
Utfall	972	750	2 369	910
Ackumulerat över-/underskott	- 1 701		- 2 673	- 5 042
Administrativa system				
Tidigare års över-/underskott	10 222		9 886	7 606
Intäkter	12 012	9 500	11 123	8 869
Kostnader	11 517	9 500	10 787	6 589
Utfall	495	0	336	2 280
Ackumulerat över-/underskott	10 717		10 222	9 886
Tjänsteexport				
Tidigare års över-/underskott	460		555	377
Intäkter ⁹⁸	24	150	3 057	5 047
Kostnader	141	150	3 152	4 869
Utfall	-117	0	-95	178
Ackumulerat över-/underskott	343		460	555
Totalt resultat för Avgifts belagd verksamhet	1 350	750	2 610	3 368
Totalt ackumulerat över-/underskott	9 359		8 009	5 399

⁹⁸ För år 2017 avser beloppet som redovisas under intäkter i tjänsteexporten, 24 tkr, reseersättningar från EU-kommissionen samt ett återbetalt bidrag till EU-kommissionen. För år 2015 och 2016 ingår bidrag från SIDA för planering och genomförande av

Twinning-projekt samt reseersättningar från EU-kommissionen i redovisade intäkter. Detta belopp är för år 2016 455 tkr och för år 2015 är beloppet 724 tkr.

7.2 Tjänsteexport

Tjänsteexport är ett av verksamhetsområdena i regleringsbrevet.

Tabell 16. Prestationstyper och kostnader inom verksamhetsområdet Tjänsteexport (tkr)

	2017	2016	2015
Summa Tjänsteexport	144	3 168	4 903

ESV har under året bidragit med korttidsexperter till ett Österrikiskt twinningprojekt i Kroatien.⁹⁹ Projekt syftar till att utveckla Kroatiens hantering och kontroll av EU medel.

7.3 Jämställdhetsintegrering i myndigheten

ESV har under 2017 genomfört och påbörjat aktiviteter i enlighet med den plan för jämställdhetsintegrering som ESV lämnade till regeringen 2016.¹⁰⁰

7.3.1 Kompetens

ESV:s myndighetsdag 2017 handlade om jämställdhet och jämställdhetsintegrering. Dagen genomfördes i juni. Talare var bland annat finansminister Magdalena Andersson och representanter från Nationella sekretariatet för genusforskning. På ESV-dagen i oktober var jämställdhetsintegrering ett av fem valbara spår. Vid spåret medverkade representanter från ESV, Skatteverket och Pensionsmyndigheten i ett panelsamtal om jämställdhetsintegrering.

7.3.2 Utvecklingsarbete

ESV har under året kartlagt könsuppdelad statistik i underlaget till årsredovisning för staten 1998-2016 i syfte att utreda om och hur ESV kan presentera mer könsuppdelad statistik i ESV:s produkter.

ESV har även inom ramen för det stöd ESV ger till myndigheterna inom området resultatstyrning och resultatredovisning hanterat frågor om tillägg i 3 kap. 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tillägget innebär krav på att myndigheterna ska redovisa individbaserad statistik i årsredovisningen. ESV har samverkat med SCB i denna fråga.

ESV:s remissrutin har också justerats för att belysa jämställdhetseffekter av remissens förslag där det är relevant.

ESV ska enligt plan bygga upp kompetens kring verktyg för jämställdhetsorienterad planering, uppföljning och analys i syfte att kunna ge stöd och råd till myndigheter. ESV har bra möjligheter att sprida kunskap och stödja andra myndigheter i att arbeta med sådana verktyg. Verktygen kan hjälpa myndigheter att arbeta mer jämställt och uppnå effekter på jämställdheten på samhällsnivå. Under året har ESV arbetat med denna aktivitet och arbetet kommer att fortsätta under 2018.

Under året har ESV dessutom haft ett regeringsuppdrag om metoder för att följa upp och redovisa effekter på jämställdheten av regeringens reformer på utgiftssidan i statens budget. Rapport publicerades i oktober 2017.¹⁰¹ Vi beskriver arbetet närmare i avsnitt 3.2.1.

7.4 Stöd till Regeringskansliet

Det totala stödet till Regeringskansliet har ökat med 0,4 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på ökad rådgivning inom områdena redovisning och finansiering. Remisser kommenteras i anslutning till tabellen nedan.

Tabell 17. Totala kostnader och avgiftsintäkter för stöd till Regeringskansliet (tkr)

	2017	2016	2015
Kostnader remisser	1 827	1 944	2 489
Avgiftsintäkter remisser	0	0	0
Kostnader konsultstöd	1 797	1 550	1 549
Avgiftsintäkter konsultstöd	1 337	1 342	1 350
Kostnader rådgivning	902	466	834
Avgiftsintäkter rådgivning	0	0	0
Kostnader utbildning	280	426	437
Avgiftsintäkter utbildning	50	150	180
Summa kostnader	4 806	4 386	5 309
Summa avgiftsintäkter	1 387	1 492	1 530

99 ESV dnr 2017-01703.

100 ESV 2016:53 Plan för jämställdhetsintegrering på ESV 2017-2018.

101 ESV 2017:50 Könsuppdelad statistik i regeringens reformarbete.

Tabell 18. Remisser

	2017	2016	2015
Antal remisser	78	117	75
Kostnad per remiss (tkr)	23,4	16,6	33,2

Kostnaden per remiss har ökat jämfört med förra året. Orsaken beror på att vi haft flera större remisser under året inom exempelvis skatteområdet samt att vissa remisser handlagts av relativt nyanställda medarbetare.

7.5 Samverkan

Vi ska enligt vår instruktion samverka med Statskontoret och KI.

Samverkan med Statskontoret ska ske i syfte att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig statsförvaltning. Det är inom den utredande verksamheten inom verksamhetsområdet Ekonomisk styrning som samverkan är mest frekvent. Samverkan med Statskontoret har dels innefattat informationsmöten på ledningsgruppsnivå, dels kontakter och informationsutbyte på uppdrags- och projektnivå. Därutöver har ledningen för de två myndigheterna haft löpande kontakter för övergripande informationsutbyte och samarbete.

Enligt instruktionen ska ESV i arbetet med prognoser över statens inkomster och utgifter samarbeta med KI och bistå institutet med att förklara större skillnader mellan myndigheternas prognoser. Samverkan sker också i syfte att effektivt utnyttja befintliga resurser i prognosverksamheten hos respektive myndighet. Exempelvis bistår ESV regelbundet KI med prognosmodeller för beräkning av skatteinkomster till institutets prognoser. KI bistår i sin tur ESV med leverans av utfall och programmering och är även diskussionspartner i olika frågor. Därutöver har ledningen för myndigheterna träffats vid två tillfällen under året för gemensamt informations- och erfarenhetsutbyte, tillsammans med SCB.

Under året har vi inom flera av våra regeringsuppdrag samverkat med ett flertal myndigheter. Ibland med syftet att ta fram förslag som är förankrade inom myndighetsvärlden. Andra gånger har uppdragen förutsatt medverkan från utpekade myndigheter exempelvis i it-användningsuppdraget och uppdraget om finansiell

ramverk för it-kostnader. Därutöver har vi under året haft en löpande dialog med Kammarkollegiet med anledning av överföringen av uppgifter dit.

7.6 ESV:s interna digitaliseringsarbete

ESV har sedan flera år fokus på att effektivisera verksamheten, till exempel med hjälp av digitalisering. I tidigare avsnitt har vi lyft fram sådant vi gjort för att effektivisera ESV:s externa verksamhet eller statsförvaltningen i stort. Som exempel kan nämnas införandet av webbutbildningar och utveckling av rådgivningsverksamheten.

Inom den interna administrationen har vi under året arbetat med att förändra våra arbetssätt i syfte att effektivisera rutiner eller att på olika sätt stärka kvaliteten. Under 2017 har vi även konsoliderat dessa arbetssätt och rutiner samt gjort en utvärdering¹⁰² av de genomförda förändringarna. Vi har fått bort i stort sett alla pappersblanketter och också fått färre manuella rutiner.

Vi har vidareutvecklat den it-styrningsmodell vi införde i slutet av 2016 i syfte att kunna följa upp, styra och planera vår it-verksamhet. Modellen ska utmärkas av tydliga förvaltningsuppdrag, bland annat med en målbild som är baserad på behov från verksamheten och beaktar teknisk infrastruktur. ESV har också deltagit i projektet Ramverk för it-kostnader, se 3.4.1, där myndighetens it-kostnader hanterats enligt Technology Business Management – ramverket (TBM). Arbetet har gett oss en tydligare bild av våra it-kostnader och de olika beståndsdelarna och möjliggör att framöver göra bättre analyser än tidigare. ESV kommer att arbeta vidare med ramverket under 2018.

Vi har infört ett beslutsstödsystem som vi avropat från ESV:s statliga ramavtal. Systemet underlättar arbetet med budgetering, uppföljning och prognoser.

Den största förändringen under året har varit införandet av ett generellt dokumenthanteringsystem.¹⁰³ Systemet används nu av hela organisationen för både allmänna handlingar och arbetsmaterial och kommer att i hög grad ersätta tidigare lösningar baserade på traditionella filhanterare, kompletterade med e-mail för distribution av dokumenten. Vi får ett digitalt

¹⁰² ESV dnr 2017-00736.

¹⁰³ ESV dnr 3.2–312/2015.

arbetssätt för generell ärende- och dokumenthantering för hela processen från mottagning och registrering till avslut och bevarande av ett ärende. Det nya systemet med tillhörande arbetssätt innebär en stor förändring för medarbetarna på ESV. Som förberedelse har alla fått utbildning vid flera tillfällen, dels generell utbildning om hantering av allmänna handlingar, dels utbildning i det konkreta handhavandet av systemet. Vi är fortfarande i en uppstartsfas vad gäller användningen av systemet, men vi ser att det kommer att ge oss en förbättrad transparens och sökbarhet, bättre spårbarhet och ökad kvalitet, kortare handläggningstid, snabbare hämtning av arkivlagda ärenden, förenklad gallring och arkivering samt mindre pappershantering och kopieringskostnader.

7.7 ESV:s risk- och säkerhetsarbete

ESV:s säkerhetsarbete syftar till att stödja och säkerställa vår verksamhet. Arbetet delas in i tre huvudområden: skydd av person, skydd av utrustning och lokaler samt informationssäkerhet.

Informationssäkerhet är ett område som innefattar många olika aspekter, inklusive skydd av utrustning och lokaler. ESV tillämpar sedan flera år ett ledningssystem baserat på standardserien ISO 27000. Målet är att all information ska ha en lämplig säkerhetsnivå utifrån verksamhetens krav på konfidentialitet, riktighet, spårbarhet och tillgänglighet. Under 2017 har ESV arbetat med en rad administrativa säkerhetsåtgärder, tekniska och fysiska säkerhetsåtgärder samt it-säkerhetsåtgärder, exempelvis: externa reservarbetsplatser av kontinuitetsskäl, riskanalyser, kontinuitetsplaner, klassificering av informationstillgångar, ny incidenthanteringsrutin, ny säkerhetslösning för telefoner, rutiner för hemliga handlingar, sekretessavtal för konsulter med mera. Liksom tidigare år har alla nya medarbetare fått en introduktion i informationssäkerhet. Vi har också startat upp ett arbete för att kunna leva upp till de nya kraven i dataskyddsförordningen.

ESV har genomfört en risk- och sårbarhetsanalys¹⁰⁴ utifrån förordningen (2015:1052) om krisberedskap samt de tillhörande föreskrifter

för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har gett ut. Analysen har fokus på samhällsviktig verksamhet och innehåller också en bedömning av ESV:s generella krisberedskap enligt indikatorer framtagna av MSB. Under året har vi också arbetat med säkerhetsprovning, en skyddsåtgärd utifrån den säkerhetsanalys¹⁰⁵ som genomfördes 2016.

7.8 ESV kommunicerar

ESV:s viktigaste kanal för att sprida information är webbplatsen esv.se som hade drygt en miljon besök¹⁰⁶ 2017. Nästan en tredjedel av besöken gick till den så kallade Statsliggaren där regleringsbrev för Sveriges myndigheter finns. På webbplatsen publicerades 119¹⁰⁷ nyheter under året. Störst genomslag i media fick de nyheter som gällde månadsutfall och prognoser. De stod för ungefär hälften av de cirka 1700¹⁰⁸ ESV-omnämningarna i media.

ESV:s nyhetsbrev gavs ut 8¹⁰⁹ gånger till 2633¹¹⁰ prenumeranter.

Under året togs beslut om en ny kommunikationspolicy samt en policy för ESV i sociala medier. ESV finns sedan tidigare på LinkedIn med syfte att sprida information om myndigheten till exempelvis blivande medarbetare. Våren 2017 startade ESV en Youtubekanal där informations- och rekryteringsfilmer har lagts upp. Sedan slutet av året finns ESV även på Twitter där myndighetens nyheter hamnar i ett automatflöde.

104 ESV dnr 2017-00935.

105 ESV dnr 2.8.1-734/2016.

106 Underlag från Google Analytics, ESV:s verktyg för webbstatistik.

107 Ekonomistyrningsverket, Nyheter och pressmeddelanden, <https://www.esv.se/press/nyheter/> (hämtad 2018-02-14).

108 Underlag från Notified, ESV:s verktyg för omvärldsbevakning.

109 Ekonomistyrningsverket, Nyhetsbrev, <https://www.esv.se/press/nyhetsbrev/> (hämtad 2018-02-15).

110 Underlag från Apsis, ESV:s verktyg för nyhetsbrev.

7.9 Lista över rapporterade uppdrag

Uppdrag	ESV:s benämning	Hänvisning till avsnitt
Effektivisering i statsförvaltningen	ESV 2016:59	3.2
Ekonomiadministrativ värdering för 2016	ESV 2017:15	3.2
Avgifter 2016 – om avgiftsbelagd verksamhet i staten	ESV 2017:18	3.2
Krav på delårsrapport – konsekvenser av ett slopande	ESV 2017:3	3.2
Statens investeringar i FoU	ESV 2017:43	3.2
Resultatuppföljning av statens budget	ESV 2017:46	3.2
Ny finansieringsmodell för grunddatautbyte mellan statliga myndigheter samt kommuner och landsting.	ESV 2017:54	3.2
Att synliggöra myndigheters resultat	ESV 2016:51	3.2
Behovsanpassad resultatredovisning	ESV 2017:72	3.2
Finansieringsmodell för Kustbevakningen	ESV 2017:68	3.2
Könsuppdelad statistik i regeringens reformarbete	ESV 2017:50	3.2
Digitaliserad årsredovisning – en förstudie	ESV 2017:76	3.2.1
Redovisning över den statliga internrevisionen och myndigheternas interna styrning och kontroll 2017	ESV 2017:14	3.3.1
Tillämpningen av förordningen om intern styrning och kontroll	ESV 2017:65	3.3.1
Analys av Sametinget – Finansiering och intern styrning och kontroll	ESV 2017:6	3.3.1
Statsförvaltningens digitalisering – uppföljning och analys	ESV dnr 3.2–218/2016	3.4.1
Myndigheters strategiska it-projekt och it-kostnader	ESV 2017:77	3.4.1
Pilotprojekt om ramverk för it-kostnader (TBM)	ESV 2017:63	3.4.1
Månadsutfall 2017	ESV dnr 5.2-220/2017, 2017-00771, 2017-00859, 2017-01242, 2017-01578, 2018-00011	3.5.1
Tidsserier, statens budget m.m. 2016	ESV 2017:51	3.5.1
Utfallet för statens budget – del av ESV:s underlag för årsredovisning för staten 2016.	ESV 2017:16	3.5.1
Tidsserier över utfallet på statens budget i 2017 års struktur	ESV dnr 5.4–296/2017	3.5.1
Pris- och löneomräkning 2016	ESV dnr 2018-00013	3.5.1
Statens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys m.m.	ESV 2017:17	3.5.1
Den statliga sektorn 2016	ESV 2017:47	3.5.1
Tidsserier för Årsredovisning för staten 2016	ESV 2017:55	3.5.1
Finansräkenskaper	ESV 2017:10, 2017:52, 2017:62, 2017:67, ESV dnr 2018-00015, 2018-00018, 2017-01572	3.5.1
Statistik till SCB	ESV dnr 2018-00017	3.5.1
Förfarandet vid alltför stora underskott, EDP	ESV dnr 2017-00878	3.5.1
Inkomstloggaren 2017	ESV 2017:11	3.5.1

Redovisning av underlag för prisomräkning av lokalkostnadsdelen i anslagsbaserna för budgetåret 2017 samt reviderat underlag för budgetåret 2016	ESV dnr 9.2-58/2017	3.6.1
Redovisning av underlag för omräkning av Regeringskansliets lokalkostnader i utlandet för 2018	ESV dnr 9.2-232/2017	3.6.1
Nyckeltal avseende statlig lokalförsörjning	ESV 2017:49	3.6.1
Statliga myndigheters lokaler i Stockholm, Solna och Sundbyberg 2015 och 2016.	ESV 2017:57	3.6.1
Momshandledningen	ESV 2016:52	3.7.1
Att leda förändring i offentlig verksamhet	ESV 2017:70	3.7.2
Processen för planering och uppföljning	ESV 2017:60	3.7.3
Regelprocessen 2017, regelprocessen hösten 2017	ESV dnr 3.3-345/2017, 3.3-450/2017	3.8
Ekonomiska bindningar på statens budget	ESV 2017:75	3.10.1
Digitalisering av det offentliga Sverige	ESV 2017:13	3.10.1
E-SENS slutrapport	ESV 2017:59	3.10.1
E-handel och PEPPOL Statusrapport 2016	ESV 2017:5	3.10.1
Prognos – Statens budget och de offentliga finanserna	ESV 2017:44, 2017:56, 2017:64, 2017:69	4.2
Prognosutvärdering 2016	ESV 2017:53	4.3.1

8 Kompetensförsörjning

En god kompetensförsörjning är nödvändig för att ESV ska kunna utföra sina uppgifter och nå uppställda mål. ESV har en bred verksamhet med många olika uppgifter vilket ställer särskilda krav på kompetensförsörjningen. I detta kapitel beskriver vi vårt arbete för att säkerställa rätt kompetens.

ESV: s värdeord

För ESV är den gemensamma statliga värdegrunden en viktig utgångspunkt och den kompletteras av våra värdeord som beskriver de förhållningssätt som vi står för och som ska vägleda oss i vårt agerande i vardagen.

Professionella

Vi uttalar oss med den säkerhet som det innebär att vara expert och redogör för våra ställningstaganden, metoder och arbetssätt på ett väl underbyggt sätt. Vi håller våra löften och är tydliga, begripliga och målgruppsorienterade. Vi kvalitetssäkrar och förankrar alltid våra ställningstaganden internt.

Öppna

Vi är uppriktiga, sakliga, tillgängliga och ger snabba svar. Vi är tillmötesgående och lyhörda för målgruppernas behov och förväntningar. Vi samverkar och delar med oss av vår kunskap inom ESV och hela statsförvaltningen.

Handlingskraftiga

Vi är initiativrika och resultatnriktade. Vi skapar nytta genom att omsätta kunskap i handling. Vi ligger i framkant och utvecklar relevanta analyser och effektiva lösningar som tillför konkret nytta. Vi är vetgiriga, tar in, förädlar och förmedlar kontinuerligt nya kunskaper inom vårt område.

I detta avsnitt redovisar vi ett antal aktiviteter som vi utför under året för att säkerställa att ESV har rätt kompetens för att utföra uppgifterna i instruktion, regleringsbrev och andra regeringsbeslut. Redovisningen utgår från aktiviteter som vi gjort för att attrahera och rekrytera, behålla och utveckla samt avveckla kompetens. Avsnittet beskriver också hur vi arbetat med myndighetens kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

8.1 Attrahera och rekrytera

I år har 13 medarbetare rekryterats till ESV, fyra män och nio kvinnor. Utöver detta har vi även rekryterat två vikarier och fyra visstidsanställda, varav två anställningar omfattas av den arbetsmarknadspolitiska åtgärden moderna beredskapsjobb. Vi har också tagit emot tre praktikanter som på olika sätt har bidragit till verksamheten på ett positivt sätt, två praktikanter inom ramen för Praktik i staten och en praktikant som gjorde praktik som del i masterutbildning i nationalekonomi. Vid rekrytering har vi haft kvalificerade sökande till varje utannonserad tjänst. I några fall har det dock varit svårare att hitta den specifika kompetens som vi söker.

För att fortsätta attrahera och rekrytera medarbetare arbetar vi strukturerat för att säkerställa rätt kompetens vid varje anställning. Med vår diversifierade verksamhet är det en förutsättning att målgruppsanpassa rekryteringsprocessen med en väl genomarbetad kravprofil och avstämning om lämpliga kanaler.

Vi har en introduktionsprocess för nyanställda som bidrar till att nya medarbetare känner sig välkomna och får goda förutsättningar att snabbt sätta sig in i arbetet. Introduktionsutbildningen ger kunskap om ESV:s interna styrning och organisation, vår verksamhet och kunskap om den statliga värdegrunden. De flesta som rekryteras till ESV har god kännedom om statsförvaltningen men vi ser det som värdefullt att vi som organisation ger förutsättningar för rollen som statstjänsteman. Vi följer upp både rekrytering- och introduktionsprocess genom samtal med medarbetare för att säkerställa att vi har en bra process och ett bra innehåll.

8.2 Behålla och utveckla kompetens

Varje år genomför vi kompetensanalyser i verksamhetsplaneringen för att säkerställa att vi har rätt kompetens för att utföra uppdraget.

Under året har ESV genomfört flera utvecklingsinsatser som riktat sig till alla medarbetare, bland annat har interna kurser i Outlook, Excel och Skype genomförts vid ett antal tillfällen samtidigt som vi har fortsatt erbjuda utbildningar i ESV:s projektmodell.

Vi arbetar också med att hålla den statliga värdegrunden levande och publicerar olika dilemman kopplat till värdegrunden på vårt intranät där medarbetare har möjlighet att diskutera och kommentera. Syftet med dilemnana är att koppla värdegrundsfrågor till vår verksamhetsvardag.

En gång varje år samlas samtliga medarbetare till en gemensam myndighetsdag. Temat i år var jämställdhetsintegrering samt ESV:s interna jämställdhet och mångfald. Utöver att lära oss mer om detta var syftet med dagen att lära känna kollegorna bättre och stärka medarbetarskapet.

Alla chefer har under året träffats i chefsforum med varierande teman, bland annat rehabilitering, alkohol och droger, rekrytering samt kompetensförsörjning. Utöver chefsforum har vi också genomfört interna utbildningstillfällen för chefer i arbetsrätt. Enhetscheferna har träffats i lärgrupper samt regelbundna enhetschefsluncher där de diskuterat aktuella teman och utbytt erfarenheter.

8.3 Kompetensväxla och avveckla

Under året har 13 personer slutat sin anställning vid ESV, varav en person har gått i pension. När regeringen beslutade att Kammarkollegiet skulle ta över ESV:s uppgift att upphandla och förvalta ramavtal för administrativa system, per den 1 januari 2018, har det inneburit att tre medarbetare följt med till Kammarkollegiet med verksamhetsövergång.

Som framgår av tabellen har personalrörligheten minskat jämfört med förra året, då vi hade flera medarbetare som gick i pension.

Tabell 19. Personalrörlighet (%)

	2017	2016	2015
Personalrörlighet	8,5	14,2*	7,0

*Varav 6 % (9 personer) avser pensionsavgångar

8.4 Arbetsmiljö

Att fokusera på hälsofrågor och samtidigt arbeta med ett traditionellt systematiskt arbetsmiljöarbete ser vi som ett effektivt sätt att bidra till god hälsa hos medarbetarna. Inom ramen för detta arbete har vi genomfört riskanalyser bland annat inför verksamhetsövergång till Kammarkollegiet samt kommande förändring med anledning av bildandet av myndigheten för digitalisering av den offentliga sektorn.

Vi har även tagit fram nya rutiner för att följa upp sjukfrånvaro mer systematiskt än tidigare. De

nya rutinerna innebär en fördjupad uppföljning av frånvaron vid fler tillfällen under året än tidigare.

Vi har uppdaterat vår rehabiliteringsprocess och även vår policy för alkohol och droger. Även kränkande särbehandling och trakasserier har vi policy och rutiner för samt följer upp i medarbetarundersökningar.

Medarbetarundersökningen i år visade på stort engagemang, både genom hög svarsfrekvens (94 procent) och att medarbetarindex blev 79 vilket kan jämföras med siffran 64 som är snittet i jämförbara organisationer. 97 procent svarade att de är engagerade i arbetet. Områden vi kan förbättra trots jämförelsevis höga resultat är måluppföljning, återkoppling mellan medarbetare och tydligare styrning.

Under året har vi gjort en lönekartläggning. Arbetsgivaren och de fackliga parterna är i analysen överens om att det inte finns osakliga skillnader i löner på ESV. Lönestrukturer och resultatet av kartläggningen följs upp i nästa kartläggning som genomförs under våren 2018.

En hälsoplan med ett långsiktigt perspektiv på hälsofrågor har tagits fram under året. Hälsoplanen har haft fokus på aktiviteter som rör hälsa och friskvård på både individ, grupp och organisatorisk nivå. Planen beskriver hur ESV ska arbeta hälsofrämjande för att vi på bästa sätt ska vara en attraktiv arbetsgivare som främjar hälsa.

Under året har ESV dessutom deltagit i en större stegtävling, med lag i två motionslopp samt haft seminarier på temat konstruktiv kommunikation och feedback.

Tabell 20. Sjukfrånvaro (%)

	2017	2016	2015
Totalt	2,79	2,56	3,10
–29 år*	-	-	-
30–49 år	2,04	3,04	1,82
50 år–	3,23	2,30	4,34
Kvinnor	3,25	2,05	3,21
Män	2,13	3,25	2,96
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro			
(60 dagar eller mer)	45,10	41,25	38,13

* Sjukfrånvaron särredovisas inte för denna grupp då uppgifterna kan härledas till enskilda individer.

Ovanstående tabell visar den totala sjukfrånvaron, fördelat på olika ålderskategorier, kvinnor respektive män samt andelen långtidssjukskrivna

(60 dagar eller mer). Statistiken visar att sjukfrånvaron i ålderskategori 30-49 år har minskat jämfört med föregående år. Andelen långtidssjukfrånvaro har dock ökat. Det är dock ett fåtal individer som påverkar statistiken.

8.5 Bedömning

Vi bedömer att kompetensförsörjning under året fungerat väl så att ESV kan uppnå verksamhetens mål. Vi har väl fungerande processer, såsom lönebildning, rekrytering och introduktion, goda utvecklingsmöjligheter för medarbetarna samt ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Vi kan se att vissa kompetenser är svårare att rekrytera än andra, vilket gör att vi ser behov av att arbeta än mer aktivt för att göra ESV till en attraktiv arbetsplats och utveckla vår rekryteringsprocess.

Medarbetarna är nyckeln för att lyckas med vårt uppdrag och vi genomför årligen kompetensanalyser inom varje avdelning för att säkerställa vår kompetens.

När det gäller sjukfrånvaron arbetar vi aktivt med rehabilitering och förebyggande åtgärder.

9 Finansiell redovisning

9.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter

<i>Belopp i tkr</i>	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	29 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Utnyttjad	16 583	21 185	20 797	21 650	20 248
Räntekontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Maximalt utnyttjad under räkenskapsåret	0	0	0	-11 131	-7 570
Räntekontot					
Ränteintäkter	0	0	0	6	27
Räntekostnader	114	130	35	9	4
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	23 950	23 400	28 700	28 265	33 400
Utfall	40 827	30 635	30 079	37 084	39 531
Avgiftsintäkter som ej disponeras					
Budget	0	0	2 220	2 220	2 220
Utfall	0	0	555	2 220	2 220
Anslagskredit					
Beviljad	8 050	4 909	4 753	4 640	4 409
Utnyttjad	0	0	0	919	372
Anslagssparande					
Anslagssparande	3 685	4 645	4 537	1 678	1 948
Personal					
Antal årsarbetskrafter	151	146	149	156	161
Medelantal anställda	154	155	157	161	168
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 392	1 375	1 271	1 228	1 244
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	1 350	2 610	3 368	6 439	-295
Balanserad kapitalförändring	8 009	5 399	2 031	-4 408	-4 080

9.2 Resultaträkning

<i>Belopp i tkr</i>		2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	173 952	171 328
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	40 827	30 635
Intäkter av bidrag	Not 3	5 644	10 498
Finansiella intäkter	Not 4	105	123
Summa verksamhetens intäkter		220 528	212 584
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-141 343	-137 013
Kostnader för lokaler		-14 693	-15 136
Övriga driftkostnader	Not 6	-54 090	-48 551
Finansiella kostnader	Not 7	-123	-153
Avskrivningar och nedskrivningar		-8 929	-9 121
Summa verksamhetens kostnader		-219 178	-209 974
Verksamhetsutfall		1 350	2 610
Transfereringar			
	Not 8		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		1 961	3 739
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		149	0
Lämnade bidrag		-2 110	-3 739
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	Not 9	1 350	2 610

9.3 Balansräkning

<i>Belopp i tkr</i>		2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	Not 10	8 604	10 036
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	Not 11	3 700	1 885
		12 304	11 921
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 12	175	271
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 13	5 124	7 597
		5 299	7 868
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 14	3 303	443
Fordringar hos andra myndigheter	Not 15	7 995	7 079
Övriga kortfristiga fordringar		4	189
		11 302	7 711
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	Not 16	5 315	4 972
Upplupna bidragsintäkter		5 582	6 325
Övriga upplupna intäkter		2 572	805
		13 469	12 102
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 17	-2 191	-2 668
		-2 191	-2 668
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 18	21 859	29 735
		21 859	29 735
Summa tillgångar		62 042	66 669
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	Not 19	40	40
Balanserad kapitalförändring		8 009	5 399
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		1 350	2 610
		9 399	8 049
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 20	872	1 038
Övriga avsättningar	Not 21	1 849	1 809
		2 721	2 847
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 22	16 583	21 185
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 23	8 344	7 443
Leverantörsskulder		9 073	12 181
Övriga kortfristiga skulder	Not 24	2 510	2 450
		36 510	43 259
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	Not 25	13 107	11 768
Oförbrukade bidrag		305	489
Övriga förutbetalda intäkter		0	257
Summa periodavgränsningsposter		13 412	12 514
Summa kapital och skulder		62 042	66 669

9.4 Anslagsredovisning

Belopp i tkr Anslag (ramanslag)	Ingående överförings- belopp	Årets tilldel- ning enligt regle- ringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp	
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning							
1:8 Ekonomistyrningsverket							
ap.1 Ekonomistyrningsverket förvaltning	3 280	140 134		143 414	-142 352	1 062	
ap.2 RK Statsbudgetstöd	1 261	20 865	-635	21 491	-19 068	2 423	
1:12 Riksgäldskontoret							
ap.3 Utvärdering av statens skuld- förvaltning - del till ESV	Not 26	69	300	-57	312	-177	135
Utgiftsområde 22 Kommunikationer							
2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse							
ap.2 E-handel i staten del till Ekonomistyr- ningsverket		6 500		6 500	-6 477	23	
ap.5 Stöd till regeringens satsning på e-för- valtning	35	3 000		3 035	-2 993	42	
ap.9 Gem.e-förv.proj – Följa användning av it och tillvaratagande av digitaliseringens möjligheter		5 000		5 000	-5 000		
Totalt	4 645	175 799	-692	179 752	-176 067	3 685	
Finansiella villkor							
Anslag UO 2	Post			Belopp	Utfall	Saldo	
1:8 ap.2	5 000 tkr får användas förs efter beslut av Regeringskansliet			5 000	1 961	3 039	

9.5 Tilläggsupplysningar och noter

9.5.1 Kommentarer till noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

9.5.2 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Maskinella avrundningar kan ge smärre differenser vid manuella summeringar.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Omvärdering av fordran respektive skulden har gjorts när den totala differensen överstiger 10 tkr. Understiger differensen fordran/skulden detta belopp har fordran/skulden inte justerats.

Periodavgränsningsposter

För periodiseringar tillämpas en beloppsgräns på 50 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr redovisas som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för egenutvecklade datasystem och förbättringsutgifter på annans fastighet är 100 tkr. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning. Avskrivningen görs månadsvis.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Värdering av anläggningstillgångar	
Egenutvecklade data-system	5 år
Köpta dataprogram och licenser	3 år
Datorer och kringutrustning	Normalt 3 år 4-7 år om den ekonomiska livslängden bedöms vara längre än 3 år.
Övriga kontorsmaskiner	3 år
Möbler och övriga inventarier	5 år Om nyttjandeperioden (t.ex. slutdatum för hyreskontrakt) understiger den ekonomiska livslängden beräknas, i förekommande fall, avskrivningstiden efter den förväntade nyttjandeperioden
Förbättringsutgifter på annans fastighet	7 år Om nyttjandeperioden (t.ex. slutdatum för hyreskontrakt) understiger den ekonomiska livslängden beräknas, i förekommande fall, avskrivningstiden efter den förväntade nyttjandeperioden

9.5.3 Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare enligt 7 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Utbetald ersättning till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller aktiebolag.

Namn, sidouppdrag	Ersättning i kronor
Clas Olsson (3/4-17--) Konstnärskommitténs styrelse Försäkringskassans styrelse Mälardalens högskola (fram till 31/5-17) Migrationsverkets insynsråd (fram till 31/5-17)	1 022 770
Pia Heyman vik. GD (1/1-2/4-17), avd. chef (3/4-31/12) Bolagsverket	1 000 555
Maria Bredberg-Pettersson Fortifikationsverket styrelse	6 000

Finansinspektionens styrelse	
Urban Hansson Brusewitz Första AP-fondens styrelse och revisionsutskott	4 500
Eva Håkansson Ekobrottsmyndighetens insynsråd (ordförande fram till 31/8-17) Skatteverket Datainspektionens insynsråd (ordförande från 1/9-17)	6 000
Adnan Dibrani, från 23/3-17 Centrala studiestödsnämndens insynsråd	1 500
Ingvar Mattson, fram till 23/3-17	1 500
Peter Sandwall Kustbevakningens insynsråd Statskontorets insynsråd Totalförsvarets Rekryteringsmyndighet Institutet för kvalitetsutveckling, SIQ	3 000
Katrin Westling Palm E-legitimationsnämnden Min Pensions styrelse Underrättelsesdomstolen ISSA, TC Pensions (Pensionskommittén) SNS Förtroenderåd Anställningsnämnden nya Polismyndigheten	3 000
Anette Åkesson, från 23/3-17 Kommunutredningen Stiftelsen Apelrydsskolan Hultenheim-Wernstedtska Stiftelsen	4 500
Ann-Christin Nykvist Musikalliansen AB Statens fastighetsverks styrelse Rådet för god förvaltningskultur (Statskontoret) Statens servicecenters styrelse	4 500

9.5.4 Redovisning av sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under kapitel 8 Kompetensförsörjning.

9.5.5 Noter

Not 1 Intäkter av anslag

	2017	2016
Intäkter av anslag i resultaträkningen	173 952	171 328
Utgifter i anslagsredovisningen	176 067	175 279

fortsättning not 1

Skillnaden beror på:		
-redovisning i transfereringsavsnittet som medel som erhållits från statens budget för finansiering av lämnade bidrag	1 961	3 739
- semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 som redovisats mot anslag enligt övergångsbestämmelsen till 12 § anslagsförordningen (2011:223)	153	212

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2017	2016
Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	14 975	2 950
Försäljning av utbildningstjänster	10 774	11 385
Försäljning av konsulttjänster	1 942	1 495
Tjänsteexport	0	2 602
Övrig uppdragsförsäljning	13 136	12 203
- varav avgiftssamråd	1 106	1 078
- varav ramavtalsförvaltning	12 012	11 123
- varav övrig uppdragsförsäljning	18	2
Summa	40 827	30 635

ESV har under 2017 lett regeringsuppdraget att undersöka möjligheten att använda ett gemensamt ramverk för jämförelse av it-kostnader. De deltagande myndigheterna ska bära sina egna kostnader. Merparten av ökningen av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen beror på detta regeringsuppdrag. Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen består även av resurssamordning med andra myndigheter, bland annat samordnad it-drift med Kammarkollegiet för webbplatsen avropa.se samt gemensam it-drift med Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Utvecklingstakten för webbplatsen avropa.se har ökat under 2017 vilket också medfört att avgifterna enligt 4 § avgiftsförordningen har blivit högre.

ESV:s twinningprojekt i Armenien har avslutats under 2016 vilket innebär att motsvarande intäkter i tjänsteexporten inte finns för 2017.

Ramavtalsförvaltningen har ökat under 2017. I samband med verksamhetsövergången till Kammarkollegiet fakturerades samtliga utestående avgifter från ramavtalsleverantörerna vilket innebär att utfallet omfattar fem kvartal.

Not 3 Intäkter av bidrag

Bidrag från statliga myndigheter	2017	2016
Bidrag för ESV:s revision av EU-medel i Sverige	4 267	5 166
Kammarkollegiet, uppdrag uppföljning jämställdhetsbudgetering	1 000	0
Kammarkollegiet, uppdrag att följa de statliga myndigheternas användning av it och hur myndigheter tar tillvara digitaliseringens möjligheter	0	4 966
Sida, bidrag tjänsteexporten	0	410
Övriga bidrag	347	120
Summa	5 614	10 662
Bidrag från övriga	2017	2016
Bidrag från EU-kommissionen, re-seersättningar	6	5
Bidrag från EU-kommissionen, re-seersättningar tjänsteexport	35	45
Återbetalning av bidrag från EU-kommissionen, tjänsteexport	-11	0
Bidrag från andra EU-länder E-SENS	0	-214
Summa	30	-164
Summa intäkter av bidrag	5 644	10 498

År 2016 finansierades uppdraget att följa de statliga myndigheternas användning av it och hur myndigheter tar tillvara digitaliseringens möjligheter med bidrag från Kammarkollegiet. För 2017 finansierades detta arbete med anslagsmedel därav minskningen av intäkter av bidrag mellan åren. ESV får bidrag från myndigheter som förvaltar EU-medel för ESV:s EU-revisionsverksamhet. För 2017 är dessa bidrag något lägre än för 2016.

Not 4 Finansiella intäkter

	2017	2016
Ränta på lån i Riksgälden	99	101
Ränteintäkter kundfordringar	4	19
Valutakursvinster	2	3
Summa	105	123

Not 5 Kostnader för personal

	2017	2016
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier m.m.	-89 678	-86 651
Övriga kostnader för personal	-51 665	-50 362
Summa	-141 343	-137 013

Av lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier med mera avser 221 tkr arvoden

till insynsrådet, redovisningsrådet, internrevisionsrådet och arvoden till uppdragstagare.

Not 6 Övriga driftskostnader

	2017	2016
Inköp av tjänster	-49 368	-41 415
Inköp av varor	-2 020	-3 617
Reaförlust anläggningstillgång	0	-150
Reparation och underhåll	-993	-1 023
Resor, representation, information etc.	-1 709	-2 346
Summa	-54 090	-48 551

Övriga driftskostnader har ökat 2017 jämfört med 2016. Den främsta orsaken till detta är ökade konsultkostnader med anledning av ESV:s uppdrag att undersöka möjligheten att använda ett gemensamt ramverk för jämförelse av it-kostnader.

Not 7 Finansiella kostnader

	2017	2016
Räntekostnader avseende räntekontot i Riksgälden	-114	-130
Övriga finansiella kostnader	-9	-23
Summa	-123	-153

Not 8 Transfereringar

	2017	2016
Lämnat bidrag till Finansdepartementet för deras utvecklingskostnader avseende RK Statsbudgetstöd	1 961	3 739
Lämnat bidrag till övriga svenska parter i EU-projektet E-SENS		
-Lunds universitet	3	0
-Stockholms universitet	146	0
Lämnade bidrag	2 110	3 739

Lämnade bidrag till Finansdepartementet har skett enligt beslut Fi2017/02518 för år 2017 och enligt beslut Fi2016/02369 för år 2016

Not 9 Årets kapitalförändring

Avgiftsfinansierad verksamhet	2017	2016
Ekonomisk styrning	972	2 369
Administrativa system	495	336
Tjänsteexport	-117	-95
Summa årets kapitalförändring	1 350	2 610

Kapitalförändringen kommenteras under not 19 Myndighetskapital.

Not 10 Balanserade utgifter för utveckling

	2017-12-31	2016-12-31
IB anskaffningsvärde	62 678	59 576
Årets anskaffningar	2 490	3 461
Årets utrangeringar	0	-359
UB anskaffningsvärde	65 168	62 678
IB ackumulerade avskrivningar	-52 642	-48 251
Årets avskrivningar	-3 922	-4 600
Årets utrangeringar	0	209
UB ackumulerade avskrivningar	-56 564	-52 642
Bokfört värde	8 604	10 036

Balanserade utgifter för utveckling består av Hermes statsbudgetsystem, Hermes statsredovisnings-system och ESV:s interna it-system för uppföljning och prognoser på statens budget. Jämfört med föregående år har en mindre del i arbetet med Ett förbättrat Hermes bedömts vara aktiverbart därav minskningen av årets anskaffningar.

Not 11 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

	2017-12-31	2016-12-31
IB anskaffningsvärde	6 117	4 176
Årets anskaffningar	3 172	2 002
Årets utrangeringar	0	-61
UB anskaffningsvärde	9 289	6 117
IB ackumulerade avskrivningar	-4 232	-3 149
Årets avskrivningar	-1 357	-1 144
Årets utrangeringar	0	61
UB ackumulerade avskrivningar	-5 589	-4 232
Bokfört värde	3 700	1 885

Ökningen av årets anskaffning beror bland annat på implementering av nytt dokument- och ärendehanteringssystem

Not 12 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2017-12-31	2016-12-31
IB anskaffningsvärde	1 093	1 093
Årets anskaffningar	0	0
Årets utrangeringar	0	0
UB anskaffningsvärde	1 093	1 093
IB ackumulerade avskrivningar	-822	-726
Årets avskrivningar	-96	-96
Årets utrangeringar	0	0
UB ackumulerade avskrivningar	-918	-822
Bokfört värde	175	271

Not 13 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

	2017-12-31	2016-12-31
IB anskaffningsvärde	21 456	18 086
Årets anskaffningar	1 081	3 370
Årets utrangeringar	-1 389	0
UB anskaffningsvärde	21 148	21 456
IB ackumulerade avskrivningar	-13 859	-10 578
Årets avskrivningar	-3 554	-3 281
Årets utrangeringar	1 389	0
UB ackumulerade avskrivningar	-16 024	-13 859
Bokfört värde	5 124	7 597

Utrangering av skrivare, skalskydd och brandväggar har gjorts. Tillgångarna hade inget restvärde.

Not 14 Kundfordringar

	2017-12-31	2016-12-31
Kundfordringar utomstatliga	3 250	413
Kundfordringar utländska	53	30
Bokfört värde	3 303	443

Ökningen mellan åren förklaras av fakturering av ramavtalen för sista kvartalet med anledning av att verksamheten flyttas till Kammarkollegiet vid årsskiftet.

Not 15 Fordringar hos andra myndigheter

	2017-12-31	2016-12-31
Kundfordringar andra myndigheter	4 652	3 425
Mervärdesskattfordran	3 343	3 654
Bokfört värde	7 995	7 079

ESV har under 2017 lett regeringsuppdraget att undersöka möjligheten att använda ett gemensamt

ramverk för jämförelse av it-kostnader. De deltagande myndigheterna ska bära sina egna kostnader därav ökningen av kundfordringar andra myndigheter jämfört med 2016.

Not 16 Periodavgränsningsposter

	2017-12-31	2016-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 290	3 225
Övriga förutbetalda kostnader	2 025	1 747
- varav förutbetalda kostnader för licenser	1 753	1 225
- varav förutbetalda kostnader för tjänster	0	254
- varav förutbetalda kostnader för tjänster från hyresvärden	272	268
Bokfört värde	5 315	4 972
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	5 582	6 325
- varav upplupna bidrag för ESV:s revision av EU-medel i Sverige	5 529	6 325
- varav övriga upplupna bidragsintäkter inomstatliga	53	0
Bokfört värde	5 582	6 325
Övriga upplupna intäkter		
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	2 572	805
- varav upplupna intäkter Myndigheten för vård- och omsorgsanalys gemensam it-drift	246	247
- varav upplupna intäkter Kammarkollegiet drift av webbplatsen avropa.se	1 517	558
- varav upplupna intäkter i regeringsuppdrag	809	0
Bokfört värde	2 572	805
Summa periodavgränsningsposter	13 469	12 102

Ökningen av övriga upplupna intäkter beror på högre utvecklingstakt för webbplatsen avropa.se under tredje tertialet jämfört med motsvarande period 2016 samt upplupna intäkter i regeringsuppdragen Att analysera Migrationsverkets ekonomiska administrativa processer och rutiner samt prognoser och Ramverk för jämförelse av it-kostnader.

Not 17 Avräkning med statsverket

	2017-12-31	2016-12-31
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	1 074	-34
Redovisat mot anslag	14 469	9 966
Medel hänförliga till betalningar i icke räntebärande flöde	-14 829	-8 858
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	714	1 074
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-4 611	-4 481
Redovisat mot anslag	161 597	165 313
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-161 299	-165 917
Återbetalning av tidigare års anslagsmedel	692	474
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 621	-4 611
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	869	1 081
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-153	-212
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	716	869
Totalt	-2 191	-2 668

Skillnaden på posten fordran avseende anslag i icke räntebärande flöde beror på lägre kostnader i december 2017 än motsvarande period 2016.

Not 18 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

	2017-12-31	2016-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21 859	29 735
Beviljad kredit	15 000	15 000

Behållningen på räntekontot har minskat vilket till största delen beror på minskade lån avseende anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret.

Not 19 Myndighetskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2016	40	5 399	2 610	8 049
A Ingående balans 2017	40	5 399	2 610	8 049
Föregående års kapitalförändring	0	2 610	-2 610	0
Årets kapitalförändring	0	0	1 350	1 350
B Summa årets förändring	0	2 610	-1 260	1 350
C Utgående balans 2017	40	8 009	1 350	9 399

Specifikation av myndighetskapitalet

	IB 2017	Årets kapitalförändring	UB 2017
Statskapital	40	0	40

Avgiftsfinansierad verksamhet

Ekonomisk styrning	-2 673	972	-1 701
Administrativa system	10 222	495	10 717
Tjänsteexport	460	-117	343
Totalt avgiftsfinansierad verksamhet	8 009	1 350	9 359
Summa myndighetskapital	8 049	1 350	9 399

Avgiftsområdet Ekonomisk styrning uppvisar en positiv kapitalförändring på 972 tkr. Detta beror framförallt på ett överskott inom utbildningsverksamheten. Enligt regeringsbeslut Fi2016/ 02466/E2 får ESV använda anslag för att täcka det ackumulerade underskottet inom avgiftsområdet Ekonomisk styrning. För 2017 har inte anslag använts för täckande av resterande del av det ackumulerade underskottet. Avgiftsområdet har fortfarande ett ackumulerat negativt resultat. Den positiva kapitalförändringen inom Administrativa system uppgår till 495 tkr och området visar ett ackumulerat överskott på 10 717 tkr. Tjänsteexporten uppvisar en negativ kapitalförändring under 2017 beroende på medverkan i ett Twinningprojekt i Kroatien samt en återbetalning av tidigare erhållna medel för ett Twinningprojekt i Moldavien. För mer information om den avgiftsbelagda verksamheten se kapitel 7.1 Avgiftsbelagd verksamhet.

Not 20 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående avsättning	1 038	1 693
Årets pensionskostnader	204	-150
Årets pensionsutbetalningar	-370	-505
Utgående avsättning	872	1 038

Under året har en ny delpension beviljats.

Not 21 Övriga avsättningar

Avsättning för lokalt omställningsarbete	2017-12-31	2016-12-31
Ingående avsättning	1 809	1 599
Årets förändring	40	210
Utgående förändring	1 849	1 809

För 2017 har medel använts för Falck Health Care personalstöd, utbildning av medarbetare med verksamhetsövergång till Kammarkollegiet samt för en intern projektledarutbildning. 2018 beräknas ca 450 tkr av avsättningen att regleras främst med anledning av att verksamhet flyttas till myndigheten för digitalisering av den offentliga sektorn.

Not 22 Lån i Riksgäldskontoret

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående skuld	21 185	20 797
Lån upptagna under året	4 584	9 228
Årets amortering	-9 186	-8 840
Summa	16 583	21 185

Nyupplåningen har minskat under 2017 med anledning av att en lägre andel av det utvecklingsarbete som har bedrivits under året inte har bedömts vara aktiverbart samt lägre investeringar i materiella anläggningstillgångar under 2017.

Beviljad låneram enligt regleringsbrevet för 2017 är 29 000 tkr.

Not 23 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2017-12-31	2016-12-31
Leverantörsskulder, inomstatliga	4 681	4 214
Arbetsgivaravgifter	2 447	2 378
Mervärdesskatt	1 216	851
Summa	8 344	7 443

Ökningen av mervärdesskatten beror på fakturering av ramavtalen för sista kvartalet med anledning av att verksamheten flyttas till Kammarkollegiet vid årsskiftet.

Not 24 Övriga kortfristiga skulder

	2017-12-31	2016-12-31
Källskatteskuld	2 510	2 425
Övriga kortfristiga skulder	0	25
Summa	2 510	2 450

Not 25 Periodavgränsningsposter

	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna lönekostnader inkl. sociala avgifter	1 555	1 580
Upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter	8 770	8 555
Övriga upplupna kostnader	2 782	1 633
Summa upplupna kostnader	13 107	11 768
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	305	454
Oförbrukade bidrag, inomstatliga	0	35
Summa oförbrukade bidrag	305	489
Övriga förutbetalda intäkter	0	257
<i>Förutbetalda intäkter från Kammarkollegiet i uppdrag Att analysera Sametinget</i>	0	257
Summa förutbetalda intäkter	0	257
Totalt	13 412	12 514

Ökningen av övriga upplupna kostnader beror på utfört arbete som inte har fakturerats avseende nytt dokument- och ärendehanteringssystem. Oförbrukade bidrag utomstatliga avser EU-projektet E-SENS, som utbetalas via tysk koordinatör.

Not 26

Under anslag 1:12 har ESV disponerat anslagspost 3 på 312 tkr för ett uppdrag att genomföra en utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning. Detta arbete har inte kommit igång i den omfattning som var planerat så alla medel har inte tagits i anspråk. För 2017 finns 135 tkr som utgående överföringsbelopp. Arbetet kommer fortsätta under 2018.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader,
intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.
Stockholm 2018-02-21

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to read 'C. Olsson'.

Clas Olsson
Generaldirektör

ESV gör Sverige rikare

- Vi har kontroll på statens finanser, utvecklar ekonomistyrningen och granskar Sveriges EU-medel.
- Vi arbetar i nära samverkan med Regeringskansliet och myndigheterna.